

سیاست فرهنگی مقوله‌ای است دارای اهمیت راهبردی و شامل اصول مکتوب و غیرمکتوبی است که برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار فرهنگی تدوین می‌شود. این پژوهش، با هدف مطالعه تطبیقی سیاست‌های فرهنگی ایران و استرالیا انجام شده است. روش پژوهش توصیفی و مقایسه‌ای - تحلیلی می‌باشد که در مرحله اول ۶ مؤلفه و ۲۴ شاخص سیاست فرهنگی از ادبیات و مبانی نظری استخراج و پس از مصاحبه با ۵ نفر از اعضای «پانل دلفی» خبرگان فرهنگی ایرانی، روایی و پایایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های فرهنگی تأیید و سپس مدل مفهومی براساس الگوی فرایندی کرافت و فورلانگ طراحی شده و اعتبارسنجی آن از روش لاوشه مورد تأیید قرار گرفته است. در مرحله دوم تشابه و تفاوت سیاست‌های فرهنگی ایران و استرالیا با تعیین درجه عضویت نهایی هر یک از مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی در مجموعه‌های فازی، با نظرسنجی از ۵ خبره فرهنگی کشور ایران و ۵ خبره فرهنگی کشور استرالیا با استفاده از نرم‌افزار «متلب» انجام شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که بین شاخص‌های «اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی»، «پذیرش سیاست فرهنگی» و «قانونی نمودن سیاست فرهنگی در مجلس و یا نهاد سیاست‌گذاری فرهنگی» تشابه ولی در سایر مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی بین دو کشور تفاوت وجود دارد. می‌توان نتیجه گرفت با توجه به بالاتر بودن درجات عضویت نهایی کشور استرالیا، میزان اهمیت دادن این کشور به فرایندهای دستورگذاری، شکل‌گیری، تصویب، اجرا، ارزیابی و بازخورد سیاست فرهنگی از ایران بیشتر و دیدگاه حاکم بر سیاست‌های فرهنگی در استرالیا دیدگاهی گروهی و در ایران دیدگاهی سیاسی و نهادی است.

■ واژگان کلیدی:

مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی، روش لاوشه، درجه عضویت نهایی، تکنیک دلفی فازی، دیدگاه گروهی، دیدگاه سیاسی و نهادی

طراحی مدلی برای مطالعه تطبیقی سیاست‌های فرهنگی ایران و استرالیا

سیدرضا صالحی‌امیری

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
dr.salehiamiri@gmail.com

افسانه زمانی مقدم

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
afz810@gmail.com

فرشاد رحمتی زنجان‌طلب

دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
fr5631@gmail.com

علی اکبر رضایی

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
dr.rezaei50i@yahoo.com

۱. مقدمه

سیاست فرهنگی نوعی توافق رسمی و اتفاق نظر مسئولان و متصدیان امور در تشخیص، تعیین و تدوین مهم‌ترین اصول و اولویت‌های لازم و ضروری در فعالیت فرهنگی می‌باشد و راهنما و دستورالعملی برای مدیران فرهنگی خواهد بود. (صالحی‌امیری، ۱۳۸۹: ۱۷۹) به عبارت ساده‌تر، سیاست فرهنگی شامل اصول مکتوب و غیرمکتوبی است که از سوی برنامه‌ریزان برای ایجاد تغییر در وضع موجود و دستیابی به اهداف مطلوب در حوزه‌های مختلف فرهنگی تدوین می‌شود و توسط مدیران به اجرا در می‌آید. (صالحی‌امیری و عظیمی دولت‌آبادی، ۱۳۸۷: ۱۷۹)

پیشینه سیاست فرهنگی در ایران نشان می‌دهد که نهادهای کلان سیاست‌گذاری فرهنگی به دلیل فقدان یک مدل فرایندی منسجم و پویا، همواره با چالش‌های جدی مواجه بوده‌اند و که یکی از چالش‌های اساسی، عدم شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های مؤثر سیاست فرهنگی و گسست و ناپیوستگی در فرایند سیاست فرهنگی است که تعامل و ارتباط مؤثری بین متغیرهای درون سیستم و همچنین بین فرایندهای تدوین برنامه (فرایندهای دستورگذاری، شکل‌گیری و تصویب سیاست فرهنگی)، اجرا و ارزیابی (فرایندهای ارزیابی و بازخورد سیاست فرهنگی) برقرار نگردیده و در نتیجه این نهادها به اهداف فرهنگی نائل نشده‌اند.

ریچارد رز^۱ در کتاب خود یادگیری از تطابق سیاست عمومی بیان می‌کند «به جای تمرکز بر اینکه چرا کشورها با هم فرق می‌کنند، از مطالعات تطبیقی سیاست عمومی یاد بگیریم که چگونه کشورها می‌توانند در باره موفقیت و شکست اقدامات از یکدیگر یاد بگیرند». (رز، ۲۰۰۵: ۱)

چرا در این مقایسه تطبیقی کشور استرالیا انتخاب گردیده است؟ یکی از دلایل این است که هر دو کشور دارای تکثر و تنوع قومی و فرهنگی‌اند. در قرن حاضر یکی از عمده‌ترین چالش‌های فرهنگی تعیین چگونگی رابطه و نسبت بین سیاست‌های فرهنگی و توسعه فرهنگی با توجه به تنوع قومی و فرهنگی است. بنابراین ضرورت و اهمیت مقایسه تطبیقی سیاست‌های کلان فرهنگی ایران با کشور استرالیا می‌تواند دستاوردها و رهیافت‌های زیادی را برای کشور ما در برداشته باشد. شناسایی تفاوت‌ها و وجوه مشترک این سیاست‌ها و یادگیری از موفقیت‌ها و شکست‌های اقدامات فرهنگی

است که می‌تواند به‌منزله الگو و راهنمایی برای سیاستگذاران کلان فرهنگی کشور برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار فرهنگی قرار گیرد. مطالعه شرایط و مقتضیات فرهنگی کشور استرالیا و ارتباط آن با سیاست‌های فرهنگی اتخاذ شده، درس‌های آموزنده‌ای را در ضرورت انطباق سیاست‌های فرهنگی با شرایط و مقتضیات بومی کشور ما در بر خواهد داشت.

استرالیا اکنون به‌عنوان کشوری برخوردار از تنوع فرهنگی شناخته می‌شود. حدود ۷۵٪ جمعیت استرالیا را انگلیسی‌ها تشکیل داده و سایر ملیت‌های اروپایی و غیراروپایی باقیمانده جمعیت این کشور را تشکیل می‌دهند. از این‌رو وجود ملیت‌های گوناگون سبب ایجاد نژادهای زنده، پویا، خلاق و متنوع فرهنگی در کشور استرالیا شده است.

از آنجایی که کشور ایران به‌دلیل شرایط آب و هوایی و موقعیت استراتژیکی آن همواره در طول تاریخ محل عبور اقوام و ایلات گوناگون و شکوفایی فرهنگ‌های متنوع بوده، حاصل این مراودات گرد آمدن مردمانی با ویژگی‌های فرهنگی و زیستی متنوع بوده است. به همین دلیل خاورشناسان ایران را خاستگاه تنوع دانسته‌اند. (صالحی‌امیری، ۱۳۸۹: ۲۱۷-۲۱۶)

هدف از این پژوهش نیز، مقایسه تطبیقی سیاست‌های فرهنگی ایران و استرالیا و ارائه مدلی برای این مقایسه است. منظور از مدل یا الگو، تصویری است که از واقعیت‌ها و روابط موجود گرفته می‌شود و نشانگر متغیرهای موجود، نحوه ارتباط آنها و نتایج حاصل از کنش و واکنش آنهاست. (الوانی، ۱۳۹۵: ۵۲)

از نظر دای^۱ برخی از مدل‌های سیاست عمومی عبارت‌اند از:

۱. مدل تغییرات جزئی - تدریجی^۲: سیاست به‌مثابه «تداوم فعالیت‌های گذشته»؛^۲
- مدل فرایندی^۳: سیاست به‌مثابه چرخه یا فراگردی منظم و پشت سر هم از فعالیت‌ها»؛
۳. مدل نهادی^۴: سیاست به‌مثابه «مشارکت نهادهای دولتی»؛^۴ مدل سیستمی^۵: سیاست به‌مثابه «برون‌داد سیستم»؛^۵ مدل گروهی^۶: سیاست به‌مثابه «تعادل و تعامل بین گروه‌ها»؛

-
1. Dye
 2. Incremental Model
 3. Process Model
 4. Institutional Model
 5. System Model
 6. Group Model

۶. مدل سیاسی^۱: سیاست به مثابه «بازی‌های قدرت و داد و ستدهای سیاسی». (دای،

۲۰۱۶: ۳۲-۱۱)

با توجه به عام بودن مدل‌های سیاست عمومی، مدل ارائه شده باید علاوه بر ارتباط همه‌جانبه با مقوله سیاست فرهنگی در ایران، دارای سطحی از انتزاع باشد که حتی الامکان همه متغیرها و عوامل مؤثر را در نظر بگیرد. در این راستا محقق براساس مرور ادبیات تحقیق در حوزه مدل‌های موجود و تحقیقات پیشین، مدل مفهومی را براساس الگوی فرایندی و سیستمی کرافت و فورلانگ^۲ (۲۰۱۷) طراحی نموده تا با شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی، بنیانی محکم برای فرایند سیاست فرهنگی در ایران فراهم نماید و با ارائه سیاست‌های مطلوب مدیریت در سازمان‌ها، طراحی فعالیت‌های فرهنگی متناسب با اهداف را اولویت‌بندی نماید. بدین ترتیب نهادهای کلان سیاست‌گذار کشور خواهند توانست در راستای اهداف مشخص شده در سند چشم‌انداز بیست‌ساله کشور به بهسازی فرایند ساختاری و محتوایی سیاست‌های فرهنگی خود پردازند.

۲. بررسی تحقیقات پیشین

مطالعات و تحقیقات انجام‌شده پیرامون موضوع مقایسه سیاست‌های فرهنگی ایران با سایر کشورها بسیار محدود است. در ادامه به برخی از تحقیقاتی که در داخل و بیرون از کشور صورت گرفته، اشاره می‌شود:

الف. تحقیقات انجام‌شده در ایران

۱. اکبری (۱۳۸۲)، در تحقیق خود به بررسی «مطالعه تطبیقی سیاست فرهنگی خارجی ایران، چین، فرانسه و مصر و ارائه الگوی مناسب برای ایران» پرداخته است. در پایان محقق نتیجه می‌گیرد که کشور ما در مقایسه با سایر کشورها با ناکامی‌هایی در سیاست‌های فرهنگی خارجی مواجه بوده که این امر مشکلاتی را در روابط و تعاملات فرهنگی به وجود آورده است.

۲. باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)، در تحقیق خود به بررسی «تدوین الزامات طراحی سیستم خط‌مشی‌گذاری فرهنگی برای ساخت آگاهانه واقعیت آینده» پرداخته است و در پایان نتیجه می‌گیرد که الگوی سیاست‌گذاری براساس مدل سیستمی و فرایندی بهترین الگو است.

1. Policy Model

2. Kraft & Furlong

ب. تحقیقات انجام‌شده در خارج از ایران

۱. استیونسون^۳ در کتاب «هنر و سازمان: اتخاذ سیاست فرهنگی استرالیایی» تحلیلی پیرامون تغییر سناریو در سیاست‌گذاری فرهنگی استرالیا انجام می‌دهد. هدف استیونسون، بررسی تنش‌های ایجادشده به‌وسیله مداخله دولت در تولیدات فرهنگی است و نتیجه می‌گیرد که موضوع اصلی تقسیم فرهنگی است یعنی تفکیک فرهنگ مردمی و هنر متعالی.

۲. خانم کرایک^۴ در کتاب «اصلاح سیاست‌های فرهنگی و هنری» از انتشارات دانشگاه ملی استرالیا در سال ۲۰۰۷ بیان می‌کند که ۵ مدل سیاست فرهنگی وجود دارد که عبارت‌اند از مدل تسهیل‌گر، پشتیبان، معمار، مهندس و تربیت‌کننده نخبگان و نتیجه می‌گیرد که در هیچ کشوری تنها از یک مدل سیاست فرهنگی استفاده نمی‌شود و از این مدل‌ها به‌طور ترکیبی استفاده می‌شود و لذا برای اصلاح سیاست‌های فرهنگی و هنری باید به تمامی آنها توجه نمود.

پژوهش حاضر به‌دنبال پاسخگویی به این سؤال است که چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی میان مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی ایران و استرالیا وجود دارد و لذا فرضیه‌ای ارائه نشده و محقق در عوض اثبات فرضیات، به‌دنبال پاسخگویی اکتشافی به سؤالات تحقیق بوده است.

۳. چارچوب نظری و مدل مفهومی

چارچوب نظری این تحقیق برگرفته از نظریات کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷) و هاوالت^۵ و همکاران (۲۰۱۱) است که از جامعیت نسبی برخوردارند. کرافت و فورلانگ فرایند سیاست^۶ را توالی منطقی فعالیت‌هایی دانسته‌اند که طی آن سیاست‌ها ایجاد می‌شود. آنها از این توالی منطقی به‌عنوان مدل فرایند سیاست یاد کرده‌اند که به‌دلیل داشتن مفاهیم و زبان کلی، در فرهنگ‌های مختلف انطباق‌پذیر است.

توالی منطقی که کرافت و فورلانگ در این فرایند بیان نمودند شامل این مراحل است: تعریف مشکل، دستور‌گذاری، تهیه و تنظیم سیاست، مشروعیت‌بخشی^۷، اجرا، ارزیابی و تغییر و خاتمه. (کرافت و فورلانگ، ۲۰۱۷: ۵۸)

3. Stevenson

4. Craik

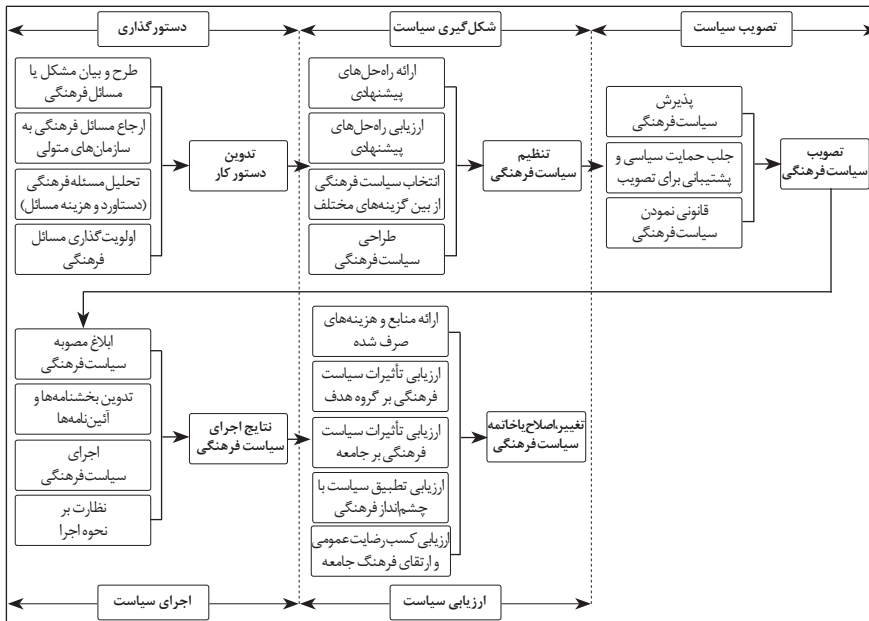
5. Howlett

6. The Policy Process Model

7. Policy Legitimation

فافارد^۱ بیان می‌کند که هاوالت و همکاران در سال ۲۰۰۳ این فرایند را به پنج مرحله زیر تقسیم نمودند: ۱. تعریف مسئله و دستورگذاری^۲؛ ۲. شکل‌گیری، تهیه و تدوین^۳؛ تصمیم‌گیری؛ ۴. اجرا و ۵. ارزیابی. (فافارد، ۲۰۰۸: ۱۲۵)

مدل مفهومی با استفاده از الگوی فرایندی کرافت و فورلانگ طراحی شده که در پژوهش حاضر به شکل ۱ نشان داده شده است.

۱۹۰

شکل ۱: مدل مفهومی سیاست فرهنگی (منبع: نگارنده)

مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل مفهومی سیاست فرهنگی به شرح ذیل است:

۳.۱. مؤلفه دستورگذاری و شاخص‌های آن؛

بام‌گارتنر و جونز^۳ معتقدند که دستورگذاری شامل بحث، مجادله و ترغیب ذی‌نفعان خط‌مشی است که هر کدام از آنها مدارک و مستنداتی را در حمایت از مواضع خود ارائه می‌دهند. (بام‌گارتنر و جونز، ۱۹۹۱: ۱۰۴۴)

1. Fafard
2. Agenda Setting
3. Baumgartner & Jones

مرحله دستورگذاری مرحله‌ای است که در آن سیاست‌گذاران تصمیم می‌گیرند با توجه به اهمیت نسبی هر موضوع برچه موضوع یا موضوعاتی تمرکز کنند. در ابتدا باید مسئله یا مشکل را تعریف نمود. مسئله، موقعیت یا وضعیتی است که در راه رسیدن به هدف تعیین شده، مانع ایجاد می‌نماید. (استونر و فریمن، ۱۹۹۵؛ به نقل از پارسایان و اعرابی، ۱۳۹۳)

شاخص‌های مؤلفه دستورگذاری عبارت است از: طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی، ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی، تحلیل مسائل فرهنگی، اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی. (باقری‌اصل و پورعزت، ۱۳۹۱)

۳.۲. مؤلفه شکل‌گیری سیاست فرهنگی و شاخص‌های آن؛

شکل‌گیری خط‌مشی، مرحله‌ای از خط‌مشی‌گذاری است که راه‌حل‌های مختلف جهت حل مسئله توافق شده مورد بررسی قرار می‌گیرد و نهایتاً یک راه‌حل نهایی به‌عنوان خط‌مشی به‌صورت قانونی تصویب گردیده و ابلاغ می‌شود. شکل‌گیری خط‌مشی عبارت است از ایجاد و توسعه مجموعه‌ای از اقدامات مؤثر و توافق شده به‌منظور آنچه در دستورکار خط‌مشی قرار گرفته و اتخاذ تصمیم راجع به آن. (دانش‌فرد، ۱۳۸۹: ۱۹۷-۱۹۵)

در این مرحله با برخورداری از نظریات کارشناسی، وضعیت اجتماعی - اقتصادی، فرهنگی، تعهدات و مسئولیت‌ها، ارزش‌های حاکم بر جامعه و دیگر عوامل مربوط، مسئله یا مشکل فرهنگی بررسی و تجزیه و تحلیل می‌شود. حاصل این فعالیت‌ها دستیابی به گزینه‌ها و راه‌حل‌های مطلوب برای رفع مشکل است که با در نظر گرفتن همه جوانب مسئله به شکل‌دهی، تهیه و تدوین سیاست عمومی می‌انجامد. (الوانی و شریف‌زاده، ۱۳۹۳)

شاخص‌های مؤلفه شکل‌گیری سیاست فرهنگی عبارت است از: ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی ممکن، ارزیابی راه‌حل‌های پیشنهادی، انتخاب سیاست فرهنگی از بین گزینه‌های مختلف، طراحی سیاست فرهنگی. (دانش‌فرد، ۱۳۸۸: ۶۷)

۳.۳. مؤلفه تصویب سیاست فرهنگی و شاخص‌های آن؛

در هر نظام حکومتی، حداقل دو شکل از قانونی شدن مورد بحث قرار می‌گیرد. در ابتدا سؤال این است که چه کسانی فرایندهای اصلی سیاسی را که شامل پذیرش پیشنهادها، مشخصی برای حل مشکلات عمومی است، مورد تأیید و تصویب قرار می‌دهند. در گام دوم، فرایندها و مراحل مشخصی که در آن برنامه‌های سازمان‌ها به تصویب می‌رسند مورد

نظر است. گام اول را پذیرش و گام دوم را قانونی نمودن می‌گویند. (الوانی و شریف‌زاده، ۱۳۹۳: ۹۱)

به‌طور کلی قانونی کردن را به‌مثابه «مشروعیت همسویی و سازگاری با اصول و ضوابط قابل قبول» تعریف می‌نمایند و فرایند اصلی و مردمی برای این امر، برخورداری از آراء اکثریت نمایندگان مجلس است. (الوانی، ۱۳۹۵: ۹۶)

شاخص‌های مؤلفه تصویب عبارت است از: پذیرش سیاست فرهنگی، جلب حمایت سیاسی برای تصویب سیاست فرهنگی در مجلس و یا نهاد سیاست‌گذاری فرهنگی و قانونی نمودن سیاست فرهنگی. (باقری‌اصل و پورعزت، ۱۳۹۱)

۳.۴. مؤلفه اجرای سیاست فرهنگی و شاخص‌های آن؛

دای معتقد است که اجرا، شامل تمامی فعالیت‌های طرح‌ریزی شده برای عملی شدن خط‌مشی‌ها می‌باشد. (دای، ۲۰۱۶: ۵۵)

پریسمن و وایلداوسکی^۱ می‌گویند که اجرا به‌عنوان «یک فرایند تعاملی» بین آنچه شخص خواهان آن است و روش‌هایی که دستیابی به آن را میسر می‌سازد تلقی می‌شود. (پریسمن و وایلداوسکی، ۱۹۸۴)

در گذشته تلاش‌های زیادی توسط نظریه‌پردازان مختلف برای ارائه مدل و الگو برای اجرای موفق خط‌مشی انجام گرفته است، ولی نتایج به‌دست آمده از خط‌مشی‌های اجراشده نشان‌دهنده آن است که مدل‌ها و الگوهای ارائه‌شده چندان نتایج مطلوبی نداشته است. (قلی‌پور و پورآهنگر، ۱۳۸۹: ۲۲۴)

شاخص‌های مؤلفه اجرا عبارت است از: ابلاغ مصوبه سیاست فرهنگی به قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضائیه، تدوین بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط با سیاست فرهنگی، اجرای سیاست فرهنگی توسط نهادهای دولتی، خصوصی و عمومی، نظارت بر اجرا. (باقری‌اصل و پورعزت، ۱۳۹۱)

۳.۵. مؤلفه ارزیابی سیاست فرهنگی و شاخص‌های آن؛

در ارزیابی سیاست‌های فرهنگی لازم است سه موضوع مورد ارزیابی قرار گیرد:

۱. خروجی‌ها: ارزیابی منافع به‌وجود آمده از سیاست‌های فرهنگی به نسبت منابع و هزینه‌های صرف‌شده برای دستیابی به آن منافع.

1. Pressman & Wildavsky

2. Output

۲. آثار و نتایج^۱: در این ارزیابی مشخص می‌شود که آیا اهداف از پیش تعیین شده حاصل شده و مسئله‌ای که سیاست‌گذاری فرهنگی به دنبال حل آن بوده حل شده است یا خیر.

۳. پیامدها^۲: در ارزیابی پیامدها، عواقب بلندمدت سیاست‌های فرهنگی بررسی می‌شود. رویکرد نسبی‌گرا در ارزیابی معتقد است هیچ بهترین مدلی برای انجام ارزیابی وجود ندارد و روش‌ها و مدل‌های ارزیابی باید متناسب با موقعیت باشد. (چن^۳، ۲۰۰۵: ۱۲-۱۱) شاخص‌های مؤلفه ارزیابی عبارت است از: ارزیابی منابع و هزینه‌های صرف شده (کارایی)، ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر گروه هدف (اثربخشی)، ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر جامعه (پیامد)، ارزیابی تطبیق سیاست فرهنگی با چشم‌انداز فرهنگی، ارزیابی کسب رضایت عمومی و ارتقای فرهنگ جامعه. (باقری‌اصل و پورعزت، ۱۳۹۱)

۳.۶. مؤلفه بازخورد و یادگیری و شاخص‌های آن؛

این مرحله وظیفه دارد نارسایی‌ها و اشکالات را در تمام فرایند سیاست فرهنگی اعم از تدوین، اجرا و ارزیابی تشخیص دهد و دریافت نماید و سپس آنها را جهت اصلاح و تغییر سیاست به مراحل قبلی سیستم برگشت دهد.

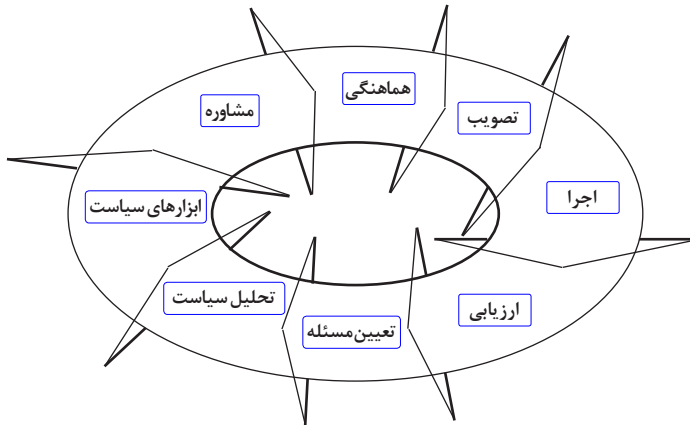
بازخورد مداوم سبب می‌شود تا ضمن جلوگیری از اقدامات انحرافی و خارج از چارچوب تعریف شده، یادگیری دو حلقه‌ای نیز حاصل شود. (قلی‌پور و پورآهنگر، ۱۳۸۹: ۵۴) شاخص‌های مؤلفه بازخورد و یادگیری عبارت است از: میزان تغییر و اصلاح در شیوه اجرا، میزان تغییر و اصلاح در نحوه تصویب سیاست فرهنگی، میزان تغییر و اصلاح در شکل‌گیری سیاست فرهنگی و میزان تغییر و اصلاح در دستورگذاری. (الوانی و شریف‌زاده، ۱۳۹۳)

۳.۷. چرخه سیاست فرهنگی در استرالیا

آلتائوس^۴ و همکاران ایده چرخه سیاست را در استرالیا بیان نمودند. این چرخه یکی از معروف‌ترین مدل‌های سیاست در کشور استرالیا است. این مدل شامل هشت مرحله در یک سیکل دایره‌ای به معنای یک رویکرد جاری، دوره‌ای و تکراری جهت توسعه و

1. Impact
2. Outcome
3. Chen
4. Althaus

بهبود سیاست با بهره مندی از دانش و تجربه است. چرخه سیاست استرالیا به شکل ۲ نمایش داده شده است:

شکل ۲: چرخه سیاست در کشور استرالیا (آلتائوس و دیگران، ۲۰۱۳: ۲۶)

در این دایره، هشت مرحله از چرخه سیاست به ترتیب عبارت‌اند از:

۱. شناسایی موضوع یا مسئله^۱: موضوع یا مسئله جدیدی که از میان چندین سازوکار مطرح می‌شود؛
۲. تجزیه و تحلیل سیاست^۲: تحلیل خط‌مشی، بررسی و شناسایی مسائل، ارزیابی راه‌حل‌های مختلف، ارزیابی منظم اجرای سیاسی و فنی گزینه‌های انتخاب‌شده برای حل مسائل فرهنگی شناسایی‌شده و پیامدهای آن است. تحلیل‌گران خط‌مشی می‌توانند نقش مهمی در صحت فرایند خط‌مشی ایفا نمایند؛
۳. ابزارهای سیاست^۳: شناسایی ابزارهای مناسب دولت که برای اجرای سیاست‌ها مناسب‌اند. شامل قانون، برنامه و...؛
۴. مشاوره^۴: در حال حاضر به‌طور کلی هم در داخل و هم در خارج از دولت با ورود کارشناسان هر دو بخش عمومی و متخصص انجام می‌شود که می‌تواند در تمامی مراحل چرخه سیاست به کار گرفته شوند؛
۵. هماهنگی^۵: زمانی که سیاستی وضع می‌شود نیاز است تا از طریق مکانیسم‌های دولتی هماهنگ شود. این مکانیسم‌ها می‌تواند شامل تعامل

1. Issue Identification
2. Policy Analysis
3. Policy Instrument
4. Consultation
5. Coordination

دولت و مجلس با سازمان‌ها باشد؛ ۶. تصمیم‌گیری^۱: یک تصمیم توسط فرد یا نهادهای ذی‌ربط، اغلب توسط یک وزیر و یا کابینه اخذ می‌شود؛ ۷. اجرا^۲: زمانی که سیاستی مصوب شد پس از آن باید توسط برنامه‌های عملیاتی، اجرایی شود؛ ۸. ارزیابی^۳: این مرحله برای دولت‌ها بسیار ضروری است چرا که آنها می‌توانند اثرات سیاست‌ها را اندازه‌گیری نمایند و طراحی سیاست‌ها را مجدداً اصلاح نمایند. یک فرایند مهم برای اندازه‌گیری، نظارت و ارزیابی اجرای سیاست. (آلتائوس و دیگران، ۲۰۱۳: ۲۶-۳۸)

۴. روش تحقیق

از آنجاکه این تحقیق به دنبال طراحی مدل مقایسه تطبیقی سیاست‌های فرهنگی ایران و استرالیا است، از دیدگاه ساختاری، یک پژوهش بنیادی و از دیدگاه روش‌شناسی یک پژوهش توصیفی و مقایسه‌ای - تحلیلی است که یافته‌های آن می‌تواند مورد استفاده سیاست‌گذاران فرهنگی قرار گیرد.

در این پژوهش با توجه به ماهیت موضوع و اهداف تحقیق، از سیستم استنباط فازی^۴ برای تعیین مؤلفه‌ها و شاخص‌ها و مقایسه سیاست‌های فرهنگی ایران و استرالیا استفاده شده است. یک سیستم استنباط فازی را می‌توان مجموعه‌ای از ورودی‌های فازی، قواعد فازی و خروجی یا خروجی‌های فازی دانست که می‌تواند داده‌های اولیه را به صورت دقیق یا قطعی بپذیرد و خروجی نهایی را نیز به صورت اعداد دقیق و غیر فازی ارائه دهد. (قاسمی، ۱۳۹۲: ۱۴۴) روش دلفی فازی در دهه ۱۹۸۰ میلادی توسط کافمن و گوپتا^۵ ابداع شد. (چنگ و لین^۶، ۲۰۰۲، ۱۴۷)

زمانی که بخواهیم درباره اتفاق نظر یک جمع صاحب‌نظر درباره موضوعی خاص بررسی کنیم، از روش دلفی استفاده می‌شود. برای این منظور اولین قدم آن است که مجموعه‌ای از سؤالات یا گویه‌هایی درباره مسائل را از ادبیات موضوع تهیه نموده و آن را برای تمامی اعضای «پانل دلفی» ارسال نماییم و از آنان بخواهیم که درجه اهمیت آن گویه‌ها را مشخص کنند. (سرمد و دیگران، ۱۳۹۵: ۸۴)

1. Decision
2. Implementation
3. Evaluation
4. Fuzzy Inference System (FIS)
5. Kaufman & Gupta
6. Cheng & Lin

جامعه آماری این تحقیق شامل ۵ خبره استرالیایی و ۵ خبره ایرانی به‌عنوان پانل دلفی می‌شود که دانشگاهی و با تجربه و سابقه کار در مسائل سیاست فرهنگی کشورهای خود می‌باشند و به‌طور مساوی و هدفمند انتخاب گردیده‌اند. پایین بودن جامعه آماری این تحقیق به دلیل عدم پاسخگویی ۱۵ خبره فرهنگی کشور استرالیا به پرسشنامه ارسالی برای ایشان بوده است که محقق جهت رعایت تعادل و توازن در بررسی پرسشنامه‌های اصلی، تعداد مساوی از خبرگان فرهنگی دو کشور را انتخاب نموده است. فرایند تحقیق شامل مراحل ذیل است:

۱. در مرحله اول تحقیق مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی از ادبیات نظری تحقیق استخراج و از طریق مصاحبه با ۵ نفر از اعضای «پانل دلفی» خبرگان فرهنگی ایرانی با به‌کارگیری تکنیک دلفی فازی، مورد تأیید قرار گرفت. منابع مؤلفه‌ها و شاخص‌ها در جداول ۱ و ۲ آمده است:

۱۹۶

جدول ۱: مفهوم و مؤلفه‌های سیاست فرهنگی^۷

مفهوم	مؤلفه‌ها	نظریه پرداز
سیاست فرهنگی	دستورگذاری	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتاوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاولت و رامش ^۱ (۲۰۱۱)؛ گرتون ^۲ (۲۰۱۱)؛ لیندبلوم (۱۹۹۲)؛ بام‌گارتنر و جونز (۱۹۹۱) و جان کینگدان (۱۹۸۴)
	شکل‌گیری سیاست	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتاوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاولت و رامش (۲۰۱۱)؛ واینر و وینینگ ^۳ (۱۹۸۷)
	تصویب سیاست	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتاوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاولت و رامش (۲۰۱۱)؛ لیندبلوم (۱۹۹۲)
	اجرای سیاست	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتاوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاولت و رامش (۲۰۱۱)؛ استونر و فریمن ^۴ (۱۹۹۵)؛ پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۸۴)
	ارزیابی سیاست	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتاوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاولت و رامش (۲۰۱۱)؛ فافارد (۲۰۰۸)؛ لستر و استوارت ^۵ (۲۰۰۱)
	بازخورد	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتاوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاولت و رامش (۲۰۱۱)؛ فافارد (۲۰۰۸)؛ لستر و استوارت (۲۰۰۱)

7. Ramesh
2. Gerston
3. Weimer & Vining
4. Stoner & Freeman
5. Lester & Stewart

جدول ۲: مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی

مؤلفه	شاخص‌ها	نظریه پرداز
دستورگذاری	طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی	آلتائوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ بریجمن و دیویس ^۱ (۲۰۰۴)؛ گرستون (۲۰۱۱)؛ لیندبلوم (۱۹۹۲)؛ بام‌گارتنر و جونز (۱۹۹۱)؛ کینگدان ^۲ (۱۹۸۴)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)
	ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ بریجمن و دیویس (۲۰۰۴)؛ واینر و وینینگ (۱۹۸۷)؛ کوب و الدر ^۳ (۱۹۷۲)؛ کوب و روس ^۴ (۱۹۷۶)
	تحلیل مسائل فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتائوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ بریجمن و دیویس (۲۰۰۴)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ لیندبلوم (۱۹۹۲)؛ داوون ^۵ (۱۹۸۱)؛ دانش‌فرد (۱۳۸۸)
شکل‌گیری سیاست	اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ الوانی و شریف‌زاده (۱۳۸۶)؛ استونر و فریمن (۱۹۹۵)؛ واینر و وینینگ (۱۹۸۷)
	ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی و برقراری معیارهای ارزیابی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتائوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ فافارد (۲۰۰۸)؛ لسستر و استوارت (۲۰۰۱)؛ دلئون و برور ^۶ (۱۹۹۱)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)
	ارزیابی راه‌حل‌های پیشنهادی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ فافارد (۲۰۰۸)؛ الوانی و شریف‌زاده (۱۳۸۶)؛ بریجمن و دیویس (۲۰۰۴)؛ لستر و استوارت (۲۰۰۱)
	انتخاب سیاست فرهنگی از بین گزینه‌های مختلف	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ دیویس و همکاران (۲۰۰۷)؛ دانش‌فرد (۱۳۸۸)
	طراحی سیاست‌های فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ دای (۲۰۰۷)؛ دانش‌فرد (۱۳۸۸)
	تصویب سیاست	پذیرش سیاست فرهنگی
جلب حمایت سیاسی و پشتیبانی برای تصویب سیاست فرهنگی		کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ قلی‌پور و پورآهنگر (۱۳۸۹)؛ الوانی و شریف‌زاده (۱۳۸۶)

۱۹۷

1. Bridgman & Davis
2. Kingdon
3. Cobb & Elder
4. Ross
5. Dunn
6. Deleon & Brewer

مؤلفه	شاخص‌ها	نظریه پرداز
تصویب سیاست	قانونی نمودن سیاست فرهنگی در مجلس و یا نهاد سیاست‌گذاری فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتائوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ بریجمن و دیویس (۲۰۰۴)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ دانش‌فرد (۱۳۸۸)؛ الوانی و شریف‌زاده (۱۳۸۶)
	ابلاغ مصوبه سیاست فرهنگی به قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضائیه و وایلد‌اوسکی (۱۹۸۴)	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتائوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ بریجمن و دیویس (۲۰۰۴)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ قلی‌پور و پورآهنگر (۱۳۸۹)؛ مختاریان‌پور (۱۳۹۱)؛ پرسمن و وایلد‌اوسکی (۱۹۸۴)
اجرای سیاست	تدوین بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط با سیاست فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ مختاریان‌پور (۱۳۹۱)؛ قلی‌پور و پورآهنگر (۱۳۸۹)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)
	اجرای سیاست فرهنگی توسط نهادهای دولتی، تعاونی، مدنی و خصوصی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ قلی‌پور و پورآهنگر (۱۳۸۹)؛ دانش‌فرد (۱۳۸۸)
	نظارت بر نحوه اجرای سیاست فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ مختاریان‌پور (۱۳۹۱)
ارزیابی سیاست	ارزیابی منافع حاصله به نسبت منابع و هزینه‌های صرف‌شده (کارایی)	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ آلتائوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ بریجمن و دیویس (۲۰۰۴)؛ دانش‌فرد (۱۳۸۸)؛ الوانی و شریف‌زاده (۱۳۸۶)
	ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر گروه‌های هدف (اثربخشی)	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)
	ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر جامعه (پیامد)	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ دانش‌فرد (۱۳۸۸)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)
	ارزیابی میزان تطبیق سیاست فرهنگی با چشم‌انداز فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ الوانی و شریف‌زاده (۱۳۸۶)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)
	ارزیابی کسب رضایت عمومی و ارتقای فرهنگ جامعه	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاوالت و رامش (۲۰۱۱)؛ باقری‌اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ دانش‌فرد (۱۳۸۸)؛ الوانی و شریف‌زاده (۱۳۸۶)

مؤلفه	شاخص‌ها	نظریه پرداز
باز خورد	میزان تغییر و اصلاح در شیوه اجرا	آلتائوس و همکاران (۲۰۱۳)؛ هاولت و رامش (۲۰۱۱)؛ باقری اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ دانش فرد (۱۳۸۸)؛ الوانی و شریفزاده (۱۳۸۶)
	میزان تغییر و اصلاح در نحوه تصویب سیاست فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاولت و رامش (۲۰۱۱)؛ باقری اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ دانش فرد (۱۳۸۸)؛ الوانی و شریفزاده (۱۳۸۶)
	میزان تغییر و اصلاح در شکل‌گیری سیاست فرهنگی	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ باقری اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ دانش فرد (۱۳۸۸)؛ الوانی و شریفزاده (۱۳۸۶)
	میزان تغییر و اصلاح در دستورگذاری	کرافت و فورلانگ (۲۰۱۷)؛ هاولت و رامش (۲۰۱۱)؛ باقری اصل و پورعزت (۱۳۹۱)؛ دانش فرد (۱۳۸۸)؛ الوانی و شریفزاده (۱۳۸۶)

۱۹۹

در این تحقیق جهت پالایش شاخص‌ها و تجمیع نظر خبرگان فرهنگی از رویکرد دلفی فازی که در واقع ترکیبی از اجرای روش دلفی و انجام تحلیل‌ها بر روی اطلاعات با استفاده از تعاریف نظریه مجموعه‌های فازی است بهره گرفته شده است.

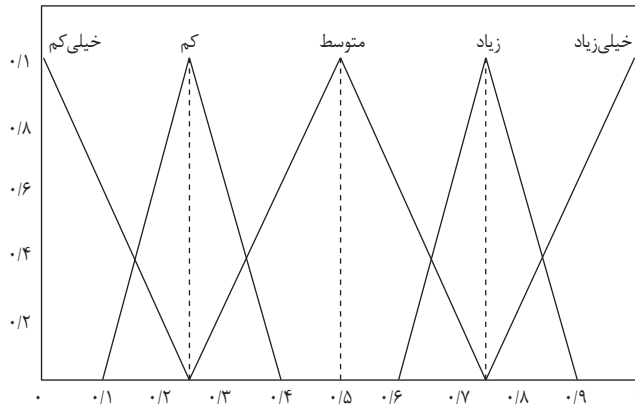
به هنگام تحلیل فازی از نوع خاصی از متغیرها نام برده می‌شود که به آن متغیرهای کلامی یا زبانی^۱ می‌گویند. متغیرهایی که ارزش‌های مختلف آن به جای اعداد، کلمات هستند و پانل دلفی خبرگان فرهنگی ایرانی از طریق متغیرهای کلامی نظیر خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد میزان موافقت خود را ابراز نموده‌اند.

بنا بر شرایط تحقیق و نوع داده‌های مورد استفاده، در نهایت لازم است که فرآیند دلفی فازی که مجموعه‌ای از اعداد فازی مثلثی نامتقارن‌اند به اعداد قطعی که قابل استفاده در تصمیم‌گیری باشد، تبدیل شوند؛ روش‌هایی که بدین منظور به کار برده می‌شوند با نام عمومی روش‌های فازی زدایی^۲ خوانده می‌شوند. (کوره‌پزان دزفولی، ۱۳۸۷)

یکی از روش‌های پرکاربرد استفاده از فرمول مینکووسکی است که با استفاده از آن اعداد فازی مزبور به اعداد قطعی تبدیل می‌شود. (جدول ۳) در رابطه زیر m بیان‌کننده بالاترین درجه عضویت، α بیان‌کننده حد (مرز) بالا و β بیان‌کننده حد (مرز) پایین است. در جدول ۳ اعداد فازی قطعی شده با استفاده از فرمول مینکووسکی به شکل زیر محاسبه شده است:

$$\text{فرمول ۱: } x = m + \frac{\beta - \alpha}{4}$$

1. Language Variable
2. Defuzzification Methods

شکل ۳: تعریف متغیرهای زبانی

جدول ۳: اعداد فازی مثلثی متغیرهای کلامی

متغیرهای کلامی	عدد فازی مثلثی (m, α, β)	عدد فازی قطعی شده (X)
خیلی زیاد	$(1, 0.25, 0)$	(0.9375)
زیاد	$(0.75, 0.15, 0.15)$	0.75
متوسط	$(0.5, 0.25, 0.25)$	0.5
کم	$(0.25, 0.15, 0.15)$	0.25
خیلی کم	$(0, 0, 0.25)$	0.0625

در نخستین مرحله نظرسنجی، مدل مفهومی همراه با شرح مؤلفه‌ها و شاخص‌ها برای اعضای گروه خبره ارسال گردید و میزان موافقت آنها با هر کدام از مؤلفه‌ها و شاخص‌ها و ترتیب قرارگیری آنها در مدل مفهومی دریافت شد و نقطه‌نظرات پیشنهادی و اصلاحی آنها جمع‌بندی گردید. با توجه به گزینه‌های پیشنهادی و متغیرهای کلامی تعریف شده در پرسشنامه، نتایج حاصل از بررسی پاسخ‌های ارائه‌شده در جدول ۴ ارائه گردیده است و میانگین فازی هر کدام از شاخص‌ها با توجه به روابط زیر محاسبه شده است:

$$A_i = (a_i^{(1)}, a_i^{(2)}, a_i^{(3)}) \quad , \quad i = 1, 2, 3, \dots, n \quad \text{فرمول ۲:}$$

$$A_{\text{ave}} = \left(\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_i^{(1)}, \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_i^{(2)}, \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_i^{(3)} \right) \quad \text{فرمول ۳:}$$

$$s(A_{m2}, A_{m1}) = \left| \frac{1}{3} [(\alpha_{m21} + \alpha_{m22} + \alpha_{m23}) - (\alpha_{m11} + \alpha_{m12} + \alpha_{m13})] \right| \quad \text{فرمول ۴:}$$

در این رابطه A_i بیانگر دیدگاه خبره λ_m و A_{ave} بیانگر میانگین دیدگاه‌های خبرگان فرهنگی است. نتایج این محاسبات در جدول زیر آمده است.

جدول ۴: میانگین دیدگاه‌های خبرگان فرهنگی حاصل از نظرسنجی نخست

میانگین فازی زدایی شده (X)	میانگین فازی مثلثی (m, α , β)			شاخص‌ها
۰/۷۹	۰/۸۰	۰/۱۶	۰/۱۱	۱ طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی
۰/۷۱	۰/۷۲	۰/۱۶	۰/۱۳	۲ ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی
۰/۹۱	۰/۹۴	۰/۱۵	۰/۰۳	۳ تحلیل مسائل فرهنگی (تحلیل دستاورد و هزینه مسئله)
۰/۷۹	۰/۸۰	۰/۱۵	۰/۰۹	۴ اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی
۰/۶۵	۰/۶۶	۰/۱۵	۰/۱۳	۵ ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی و برقراری معیارهای ارزیابی
۰/۸۲	۰/۸۴	۰/۱۵	۰/۰۶	۶ ارزیابی راه‌حل‌های پیشنهادی
۰/۶۶	۰/۶۷	۰/۱۶	۰/۱۱	۷ انتخاب سیاست فرهنگی از بین گزینه‌های مختلف
۰/۵۸	۰/۵۸	۰/۱۶	۰/۱۴	۸ طراحی سیاست‌های فرهنگی
۰/۸۲	۰/۸۴	۰/۱۶	۰/۰۸	۹ پذیرش سیاست فرهنگی
۰/۷۸	۰/۸۰	۰/۱۵	۰/۰۷	۱۰ جلب حمایت سیاسی و پشتیبانی برای تصویب سیاست فرهنگی
۰/۸۴	۰/۸۷	۰/۱۵	۰/۰۶	۱۱ قانونی نمودن سیاست فرهنگی در مجلس و یا نهاد سیاست‌گذاری فرهنگی
۰/۷۶	۰/۷۷	۰/۱۶	۰/۱۰	۱۲ ابلاغ مصوبه سیاست فرهنگی به قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضائیه
۰/۲۹	۰/۲۹	۰/۱۲	۰/۱۵	۱۳ تدوین بخشنامه‌ها، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط با سیاست فرهنگی
۰/۶۵	۰/۶۶	۰/۱۶	۰/۱۴	۱۴ اجرای سیاست فرهنگی توسط نهادهای دولتی، تعاونی، مدنی و خصوصی
۰/۸۸	۰/۹۱	۰/۱۶	۰/۰۵	۱۵ نظارت بر نحوه اجرای سیاست فرهنگی
۰/۸۵	۰/۸۷	۰/۱۶	۰/۰۶	۱۶ ارزیابی منافع حاصله به نسبت منابع و هزینه‌های صرف‌شده (کارایی)

میانگین فازی زدایی شده (X)	میانگین فازی مثلثی (m, α, β)			شاخص‌ها
۰/۴۵	۰/۴۴	۰/۱۷	۰/۱۸	ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر گروه‌های هدف (اثربخشی)
۰/۲۱	۰/۲۱	۰/۰۹	۰/۱۳	ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر جامعه (پیامد)
۰/۷۳	۰/۷۵	۰/۲۱	۰/۱۲	ارزیابی میزان تطبیق سیاست فرهنگی با چشم‌انداز فرهنگی
۰/۶۶	۰/۶۸	۰/۲	۰/۱۴	ارزیابی کسب رضایت عمومی و ارتقای فرهنگ جامعه
۰/۷۱	۰/۷۳	۰/۲۱	۰/۱۳	میزان تغییر و اصلاح در شیوه اجرا
۰/۶۲	۰/۶۳	۰/۲۱	۰/۱۷	میزان تغییر و اصلاح در نحوه تصویب سیاست فرهنگی
۰/۴۱	۰/۴۱	۰/۱۷	۰/۱۹	میزان تغییر و اصلاح در شکل‌گیری سیاست فرهنگی
۰/۴۸	۰/۴۸	۰/۱۹	۰/۱۹	میزان تغییر و اصلاح در دستورگذاری

۲۰۲

در جدول فوق میانگین فازی مثلثی با استفاده از فرمول ۲ محاسبه شده و سپس با استفاده از فرمول مینکوسکی فازی زدایی شده است. میانگین قطعی به دست آمده نشان دهنده شدت موافقت خبرگان فرهنگی با هر کدام از شاخص‌های مدل مفهومی تحقیق است.

در مراحل دوم و سوم نیز اعضای گروه خبره با توجه به نظرات سایر اعضای گروه و تغییرات اعمال شده در شاخص‌ها، مجدداً به سؤالات پاسخ دادند که نتایج آن با استفاده از فرمول‌های شماره ۱، ۲ و ۳ مورد تحلیل قرار گرفت و با توجه به فرمول شماره ۴، میزان اختلاف بین مراحل اول، دوم و سوم تعیین گردید.

در صورتی که اختلاف بین دو مرحله کمتر از حد آستانه خیلی کم (۰/۱) باشد در این صورت فرایند نظرسنجی متوقف می‌شود. (چنگ و لین، ۲۰۰۲)

از آنجائی که اعضای گروه خبره در مورد شاخص‌ها به وحدت نظر رسیده و میزان اختلاف نظر در مراحل اول، دوم و سوم کمتر از حد آستانه خیلی کم (۰/۱) بوده، لذا نظرسنجی متوقف می‌گردد.

جدول ۵: میزان اختلاف خبرگان در نظرسنجی مراحل اول، دوم و سوم

مرحله اول	مرحله دوم	مرحله سوم	اختلاف مرحله اول و دوم	اختلاف مرحله دوم و سوم	شاخص‌ها
۰/۷۹	۰/۹۰	۰/۹۱	۰/۱۱	۰/۰۱	۱ طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی
۰/۷۱	۰/۸۷	۰/۸۹	۰/۱۶	۰/۰۲	۲ ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی
۰/۹۱	۰/۹۲		۰/۰۱		۳ تحلیل مسائل فرهنگی (تحلیل دستاورد و هزینه مسئله)
۰/۷۹	۰/۸۲		۰/۰۳		۴ اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی
۰/۶۵	۰/۸۲	۰/۸۳	۰/۱۷	۰/۰۱	۵ ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی و برقراری معیارهای ارزیابی
۰/۸۲	۰/۸۲		۰/۰۷		۶ ارزیابی راه‌حل‌های پیشنهادی
۰/۶۶	۰/۸۷	۰/۸۸	۰/۲۱	۰/۰۱	۷ انتخاب سیاست فرهنگی از بین گزینه‌های مختلف
۰/۵۸	۰/۸۵	۰/۸۸	۰/۲۷	۰/۰۳	۸ طراحی سیاست‌های فرهنگی
۰/۸۲	۰/۹۰		۰/۰۸		۹ پذیرش سیاست فرهنگی
۰/۷۸	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۱۳	۰/۰۱	۱۰ جلب حمایت سیاسی و پشتیبانی برای تصویب سیاست فرهنگی
۰/۸۴	۰/۹۱		۰/۰۷		۱۱ قانونی نمودن سیاست فرهنگی در مجلس و یا نهاد سیاست‌گذاری فرهنگی
۰/۷۶	۰/۸۰		۰/۰۴		۱۲ ابلاغ مصوبه سیاست فرهنگی به قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضائیه
۰/۲۹	۰/۲۱		۰/۰۸		۱۳ تدوین بخشنامه‌ها، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط با سیاست فرهنگی
۰/۶۵	۰/۲۴		۰/۰۵		۱۴ اجرای سیاست فرهنگی توسط نهادهای دولتی، تعاونی، مدنی و خصوصی
۰/۸۸	۰/۷۲		۰/۰۷		۱۵ نظارت بر نحوه اجرای سیاست فرهنگی
۰/۸۵	۰/۹۲		۰/۰۴		۱۶ ارزیابی منافع حاصله به نسبت منابع و هزینه‌های صرف‌شده (کارایی)
۰/۶۷	۰/۹۲		۰/۰۷		۱۷ ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر گروه‌های هدف (اثربخشی)

شاخص‌ها	مرحله اول	مرحله دوم	مرحله سوم	اختلاف مرحله اول و دوم	اختلاف مرحله دوم و سوم
۱۸ ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر جامعه (پیامد)	۰/۲۱	۰/۸۷	۰/۸۵	۰/۶۶	۰/۰۲
۱۹ ارزیابی میزان تطبیق سیاست فرهنگی با چشم‌انداز فرهنگی	۰/۷۳	۰/۷۲		۰/۰۱	
۲۰ ارزیابی کسب رضایت عمومی و ارتقای فرهنگ جامعه	۰/۶۳	۰/۶۵		۰/۰۲	
۲۱ میزان تغییر و اصلاح در شیوه اجرا	۰/۷۱	۰/۶۵		۰/۰۶	
۲۲ میزان تغییر و اصلاح در نحوه تصویب سیاست فرهنگی	۰/۴۳	۰/۸۷	۰/۸۳	۰/۴۴	۰/۰۴
۲۳ میزان تغییر و اصلاح در شکل‌گیری سیاست فرهنگی	۰/۴۴	۰/۸۲	۰/۸۹	۰/۳۸	۰/۰۷
۲۴ میزان تغییر و اصلاح در دستورگذاری	۰/۶۶	۰/۷۹		۰/۰۷	

۲۰۴

در این تحقیق از نمونه‌گیری هدفمند (و یا نظری) برای انتخاب مصاحبه‌شوندگان استفاده شده است. کیناچ^۱ معتقد است که «روش نمونه‌گیری با انتخاب مصاحبه‌شوندگان به‌صورت هدفمند (نمونه‌گیری جهت‌دار یا نظری) بوده است. نمونه‌گیری جهت‌دار، فرایند جمع‌آوری داده‌ها برای تحلیل مقایسه‌ای است». (کیناچ، ۱۹۹۵: ۱۱۵)

در این نوع از نمونه‌گیری (نمونه‌گیری هدفمند) می‌توان از افراد، رویدادها، فضاها و موقعیت‌ها نمونه‌گیری کرد. براساس این نوع از نمونه‌گیری، برای گردآوری اطلاعات محقق با افرادی تماس برقرار می‌کند که در زمینه موضوع تحت بررسی یا جنبه‌هایی از آن دارای اطلاعات و شناخت مناسب و کافی باشند. (محمدپور و رضایی، ۱۳۸۷: ۱۹-۱۸) برای پیاپی^۲ این تحقیق، از راهبرد «بازخورد مشارکت‌کننده» استفاده شده که طی آن، تفسیر گفته‌های مشارکت‌کنندگان و نتایج حاصل از تحلیل آنها و همچنین مدل نهایی به‌دست آمده از تحلیل تمامی مصاحبه‌ها به مشارکت‌کنندگان عرضه شد و موارد بد درک‌شده، تعیین و اصلاح گردید.

روایی محتوایی^۳، معرفِ چگونگی توصیف ابعاد و اجزاء مفهوم است. (خاکی، ۱۳۹۵:

1. Kinach
2. Reliability
3. Content Validity

۲۸۹) برای ارزیابی روایی محتوایی از روش سی.اچ.لاوشه^۱ استفاده شده است. او در مقاله خود چنین شرح می‌دهد که برای رتبه اعتبار محتوایی^۲ و داوری راجع به کلیات مدل و اجزای آن در حوزه تخصصی می‌باید تعدادی از متخصصین حوزه را انتخاب و از تک تک آنها خواست تا راجع به کلیات و هر یک از اجزای مدل یکی از سه گزینه «بی‌اهمیت/ غیر کاربردی»، «می‌تواند باشد ولی ضروری نیست» و «مهم/ بسیار کاربردی است» را انتخاب کنند. پس از آن می‌باید با استفاده از فرمول زیر، رتبه اعتبار محتوایی برای هر یک از موارد به صورت جداگانه محاسبه و گزارش شود:

$$CVR = (ne - (N/2)) / 0.5N$$

در رابطه بالا، N تعداد کل افراد شرکت کننده در پانل است و ne نیز تعداد افراد است که گزینه مهم/ بسیار کاربردی را انتخاب نموده‌اند. (لاوشه، ۱۹۷۵: ۵۷۵-۵۶۳)

در جدول ۶ تفسیر مقدار رتبه اعتبار محتوایی مورد پذیرش متناظر با اجزای تشکیل دهنده پانل آمده است. به این ترتیب بسته به تعداد نفراتی که در مرحله روایی سنجی شرکت می‌کنند یک رتبه اعتبار محتوایی خاص وجود دارد.

جدول ۶: حداقل CVR قابل قبول جهت تأیید محتوا (لاوشه، ۱۹۷۵)

تعداد افراد پانل	کمترین ارزش نرخ اعتبار محتوا
۵	۰/۹۹
۶	۰/۹۹
۷	۰/۹۹
۸	۰/۷۸
۹	۰/۷۵
۱۰	۰/۶۲
۱۱	۰/۵۹
۱۲	۰/۵۶
۱۳	۰/۵۴
۱۴	۰/۵۱
۱۵	۰/۴۹
۲۰	۰/۴۲

1. Lawshe, C. H.
2. Content Validation Ratio (CVR)

تعداد افراد پانل	کمترین ارزش نرخ اعتبار محتوا
۲۵	۰/۳۷
۳۰	۰/۳۳
۳۵	۰/۳۱
۴۰	۰/۲۹

در این تحقیق، رتبه اعتبار محتوایی به دست آمده از خبرگان فرهنگی برابر ۱ است. از آنجایی که حداقل رتبه اعتبار محتوایی قابل قبول ۰/۹۹ می باشد لذا رتبه اعتبار محتوایی به دست آمده از هر ۵ نفر خبره بالاتر از حداقل قابل قبول است پس می توان نتیجه گرفت که مدل از نظر اعتبارسنجی مورد تأیید قرار گرفته است.

۲. در مرحله دوم به منظور مقایسه تطبیقی سیاست های فرهنگی ایران و استرالیا پرسشنامه ای تنظیم و در اختیار ۱۰ نفر از اساتید خبره و نخبگان فرهنگی (۵ نفر خبره فرهنگی کشور ایران و ۵ نفر خبره فرهنگی کشور استرالیا در دانشگاه مک کوری) قرار گرفت و پس از جمع آوری پرسشنامه ها، درجه عضویت^۱ مؤلفه ها و شاخص های سیاست فرهنگی توسط نرم افزار متلب^۲ اندازه گیری شد. شباهت ها و تفاوت های هر یک از مؤلفه ها و شاخص های سیاست فرهنگی با استفاده از نرم افزار متلب تعیین شد. درجه عضویت در یک مجموعه فازی مثلثی از حداقل صفر (عدم عضویت کامل) تا حداکثر ۱ (عضویت کامل) تغییر می کند که بر اساس تابع عضویت مثلثی با استفاده از روابط زیر محاسبه می شود:

روابط ۱

$$\text{Trimf}(x,a,b,c) = \begin{cases} 0, & X \leq a \\ \frac{(x-a)}{(b-a)}, & a \leq X \leq b \\ \frac{(c-x)}{(c-b)}, & b \leq X \leq c \\ 0, & X \geq c \end{cases}$$

(قاسمی، ۱۳۹۲: ۱۱۳؛ به نقل از لجونگ^۳، ۲۰۰۹: ۸۳-۳)

که در آن a ، b و c سه نقطه بر روی مقیاس اندازه گیری و تعیین کننده موقعیت مثلث a و b قاعده و c رأس مثلث) بر روی محورهای مختصات اند. (قاسمی، ۱۳۹۲: ۱۱۳)

1. Degree of Membership
2. MATLAB
3. Ljung

۵. یافته‌های حاصل از مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی در ایران و استرالیا

الف. یافته‌های حاصل از مقایسه شاخص‌های سیاست فرهنگی در ایران و استرالیا

برای هر یک از شاخص‌های مرحله دستورگذاری شامل: طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی، ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی، تحلیل مسائل فرهنگی و اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی سؤالاتی تنظیم شده که برای خبرگان فرهنگی ایرانی و استرالیایی ارسال شده است. برای هر سؤال طیفی بین حداقل ۱ تا حداکثر ۱۰ در نظر گرفته شده است به نحوی که هر چه میانگین نظر خبرگان به مقدار ۱۰ نزدیک‌تر می‌شود، موقعیت شاخص‌های مرحله دستورگذاری مورد مطالعه به حداکثر مقدار تعریف‌شده برای آن شاخص نزدیک‌تر خواهد شد.

به طور مثال پاسخ‌های ۵ خبره ایرانی و ۵ خبره استرالیایی به گویه‌های شاخص «طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی» مؤلفه دستورگذاری، جمع‌آوری و به‌عنوان میانگین شاخص مربوطه در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۷: نتایج ارزیابی کمی گویه‌های «طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی» از نظر خبرگان ایرانی

گویه‌ها / صاحب‌نظر	خبره اول	خبره دوم	خبره سوم	خبره چهارم	خبره پنجم	جمع	میانگین
طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی توسط سازمان‌ها و مؤسسات فرهنگی غیردولتی (مؤسسات غیرانتفاعی، مؤسسات فرهنگی مردمی و ...)	۶	۷	۸	۷	۸	۳۶	۷/۲
طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی توسط توده مردم (همه‌پرسی)	۸	۷	۹	۷	۷	۳۸	۷/۶
طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی توسط سازمان‌ها و مؤسسات فرهنگی دولتی (وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات وابسته به دولت)	۸	۹	۸	۹	۹	۴۳	۸/۶
میانگین نظرات خبرگان در شاخص طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی							۷/۸

سپس درجه عضویت شاخص طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی کشور ایران در ده مجموعه فازی متغیرهای کلامی شامل: بی‌نهایت بی‌اهمیت، بی‌اهمیت، اهمیت یکسان، نسبتاً با اهمیت، با اهمیت مثبت، با اهمیت قوی، مثبت قوی، خیلی قوی، خیلی خیلی قوی و بی‌نهایت با اهمیت مشخص می‌شود. با ورود میانگین نظرات خبرگان ایرانی به میزان ۷/۸ به جعبه ابزار متلب، درجه عضویت شاخص طرح و بیان مشکل یا مسائل

فرهنگی با استفاده از رابطه شماره ۱ در جدول ۸ به ترتیب برابر با ۰/۲ و ۰/۸ و درجه عضویت نهایی این شاخص در نرم افزار به میزان ۰/۶۲ محاسبه می شود.

جدول ۸: محاسبه درجه عضویت نهایی شاخص طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی کشور ایران

متغیرهای کلامی	درجه اهمیت	معیار محاسبه	درجه عضویت	درجه عضویت نهایی
بی نهایت بی اهمیت	۱	$x \geq c \triangleright 0$	صفر	صفر
بی اهمیت	۲			
اهمیت یکسان	۳			
نسبتاً با اهمیت	۴			
با اهمیت مثبت	۵			
با اهمیت قوی	۶			
مثبت قوی	۷	$b \leq x \leq c \triangleright \frac{(c-x)}{(c-b)}$	۰/۲	۰/۶۲
خیلی قوی	۸	$a \leq x \leq b \triangleright \frac{(x-a)}{(b-a)}$	۰/۸	
خیلی خیلی قوی	۹	$x \leq a \triangleright 0$	صفر	صفر
بی نهایت با اهمیت	۱۰			

۲۰۸

همچنین نتایج ارزیابی کمی گویه‌های شاخص طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی مؤلفه دستورگذاری از نظر خبرگان استرالیایی در جدول ۹ نشان داده شده است.

جدول ۹: نتایج ارزیابی کمی گویه‌های طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی از نظر خبرگان استرالیایی

گویه‌ها / صاحب نظر	خبره اول	خبره دوم	خبره سوم	خبره چهارم	خبره پنجم	جمع	میانگین
طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی توسط سازمان‌ها و مؤسسات فرهنگی غیردولتی (مؤسسات غیرانتفاعی، مؤسسات فرهنگی مردمی و...)	۸	۱۰	۸	۹	۹	۴۴	۸/۸
طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی توسط توده مردم (همه‌پرسی)	۱۰	۹	۱۰	۸	۹	۴۶	۹/۲
طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی توسط سازمان‌ها و مؤسسات فرهنگی دولتی (وزار تخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات وابسته به دولت)	۹	۸	۷	۸	۹	۴۱	۸/۲
میانگین نظر خبرگان در شاخص طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی							۸/۸

با ورود میانگین نظرات خبرگان استرالیایی به میزان ۸/۸ به جعبه ابزار متلب، درجه عضویت شاخص طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی استرالیا با استفاده از رابطه شماره ۱ در جدول ۱۰ به ترتیب برابر با ۰/۲ و ۰/۸ و درجه عضویت نهایی این شاخص در نرم‌افزار به میزان ۰/۶۹ محاسبه می‌شود.

جدول ۱۰: محاسبه درجه عضویت نهایی شاخص طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی کشور استرالیا

متغیرهای کلامی	درجه اهمیت	معیار محاسبه	درجه عضویت	درجه عضویت نهایی
بی‌نهایت بی‌اهمیت	۱	$x \geq c \triangleright 0$	صفر	صفر
بی‌اهمیت	۲			
اهمیت یکسان	۳			
نسبتاً با اهمیت	۴			
با اهمیت مثبت	۵			
با اهمیت قوی	۶			
مثبت قوی	۷	$b \leq x \leq c \triangleright \frac{(c-x)}{(c-b)}$	۰/۲	۰/۶۹
خیلی قوی	۸	$a \leq x \leq b \triangleright \frac{(x-a)}{(b-a)}$	۰/۸	
خیلی خیلی قوی	۹	$x \leq a \triangleright 0$	صفر	صفر
بی‌نهایت با اهمیت	۱۰			

بدین ترتیب با اجرای محاسبات فوق برای هر یک از شاخص‌های مؤلفه دستورگذاری (ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی، تحلیل مسائل فرهنگی و اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی) و همچنین برای تمام شاخص‌های مؤلفه‌های شکل‌گیری، تصویب، اجرا، ارزیابی و بازخورد سیاست فرهنگی؛ میانگین، درجات عضویت و درجات عضویت نهایی کلیه شاخص‌های سیاست فرهنگی ایران و استرالیا محاسبه شد که به دلیل حجم زیاد محاسبات در این مقاله از ذکر آن صرف‌نظر می‌کنیم. نتایج نهایی در جدول ۱۱ نشان داده شده است.

جدول ۱۱: آزمون مقایسه کلی شاخص‌های سیاست فرهنگی ایران و استرالیا

ردیف	شاخص‌های سیاست فرهنگی	کشور ایران			کشور استرالیا	
		میانگین نظر خبرگان	درجات عضویت نهایی	درجه عضویت نظر خبرگان	درجات عضویت نهایی	درجه عضویت نهایی
۱	طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی	۷/۸	۰/۲	۰/۶۲	۸/۸	۰/۶۹
			۰/۸		۰/۸	
۲	ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی	۶/۴	۰/۶	۰/۵۷	۷/۸	۰/۶۲
			۰/۴		۰/۸	
۳	تحلیل مسائل فرهنگی (تحلیل دستاورد و هزینه مسئله)	۷/۴	۰/۶	۰/۶	۸/۲	۰/۶۴
			۰/۴		۰/۲	
۴	اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی	۸/۲	۰/۸	۰/۶۴	۸/۲	۰/۶۴
			۰/۲		۰/۲	
۵	ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی و برقراری معیارهای ارزیابی	۷/۸	۰/۲	۰/۶۲	۸	۰/۶۳
			۰/۸		۰	
۶	ارزیابی راه‌حل‌های پیشنهادی	۷/۶	۰/۴	۰/۶۱	۸/۴	۰/۶۶
			۰/۶		۰/۴	
۷	انتخاب سیاست فرهنگی از بین گزینه‌های مختلف	۷/۲	۰/۸	۰/۵۹	۸	۰/۶۳
			۰/۲		۰	
۸	طراحی سیاست‌های فرهنگی	۷/۶	۰/۴	۰/۶۱	۸/۷	۶۸.۰
			۰/۶		۰/۷	
۹	پذیرش سیاست فرهنگی	۷/۴	۰/۶	۰/۶۰	۷/۴	۰/۶۰
			۰/۴		۰/۴	
۱۰	جلب حمایت سیاسی و پشتیبانی برای تصویب سیاست فرهنگی	۸/۲	۰/۸	۰/۶۴	۲.۷	۰/۵۹
			۰/۲		۰/۲	
۱۱	قانونی‌نمودن سیاست فرهنگی در مجلس و یا نهاد سیاست‌گذاری فرهنگی	۸/۲	۰/۸	۰/۶۴	۸/۲	۰/۶۴
			۰/۲		۰/۲	
۱۲	ابلاغ مصوبه سیاست فرهنگی به قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضائیه	۷/۸	۰/۲	۰/۶۲	۸/۴	۰/۶۶
			۰/۸		۰/۴	

ردیف	شاخص‌های سیاست فرهنگی	کشور ایران			کشور استرالیا	
		میانگین نظر خبرگان	درجات عضویت	درجه عضویت نهایی	میانگین نظر خبرگان	درجات عضویت
۱۳	تدوین بخشنامه‌ها، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط با سیاست فرهنگی	۷/۲	۰/۸	۵۹ .۰	۰/۸	۰/۸
			۰/۲		۰/۲	۰/۲
۱۴	اجرای سیاست فرهنگی توسط نهادهای دولتی، تعاونی، مدنی و خصوصی	۷/۶	۰/۶	۰/۶۱	۰/۶	۰/۶
			۰/۴		۰/۴	۰/۴
۱۵	نظارت بر نحوه اجرای سیاست فرهنگی	۷/۲	۰/۸	۰/۵۹	۰/۸	۰/۷
			۰/۲		۰/۳	۰/۳
۱۶	ارزیابی منافع حاصله به نسبت منابع و هزینه‌های صرف‌شده (کارایی)	۶/۴	۰/۶	۰/۵۷	۰/۶	۱
			۰/۴		۰	۰
۱۷	ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر گروه‌های هدف (اثربخشی)	۷/۲	۰/۸	۰/۵۹	۰/۸	۰/۸
			۰/۲		۰/۲	۰/۲
۱۸	ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر جامعه (پیامد)	۶/۸	۰/۲	۰/۵۸	۰/۲	۰/۶
			۰/۸		۰/۴	۰/۴
۱۹	ارزیابی میزان تطبیق سیاست فرهنگی با چشم‌انداز فرهنگی	۶/۴	۰/۶	۰/۵۷	۰/۶	۰/۶
			۰/۴		۰/۴	۰/۴
۲۰	ارزیابی کسب رضایت عمومی و ارتقای فرهنگ جامعه	۶/۲	۰/۸	۰/۵۶	۰/۸	۰/۲
			۰/۲		۰/۸	۰/۸
۲۱	میزان تغییر و اصلاح در شیوه اجرا	۷/۲	۰/۸	۰/۵۹	۰/۸	۰/۸
			۰/۲		۰/۲	۰/۲
۲۲	میزان تغییر و اصلاح در نحوه تصویب سیاست فرهنگی	۶/۸	۰/۲	۰/۵۸	۰/۲	۰/۶
			۰/۸		۰/۴	۰/۴
۲۳	میزان تغییر و اصلاح در شکل‌گیری سیاست فرهنگی	۶/۴	۰/۶	۰/۵۷	۰/۶	۰/۶
			۰/۴		۰/۴	۰/۴
۲۴	میزان تغییر و اصلاح در دستورگذاری	۶/۲	۰/۸	۰/۵۶	۰/۸	۱
			۰/۲		۰	۰

و در نهایت میزان تشابه و تفاوت شاخص‌های فرهنگی دو کشور ایران و استرالیا بر حسب درجه عضویت نهایی در مجموعه‌های فازی به صورت جدول ۱۲ نمایش داده شده است.

جدول ۱۲: مقایسه تطبیقی شاخص‌های سیاست فرهنگی ایران و استرالیا
بر اساس درجه عضویت نهایی

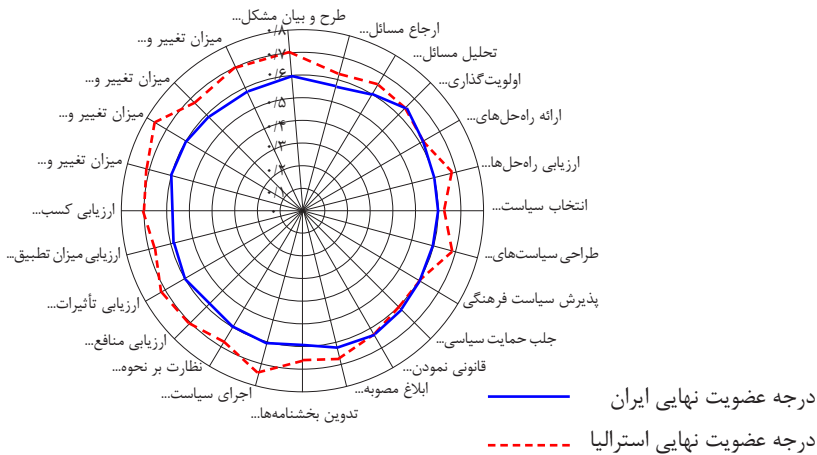
تفاوت	تشابه	درجه عضویت نهایی		شاخص‌های سیاست فرهنگی	ردیف
		استرالیا	ایران		
√		۰/۶۹	۰/۶۲	طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی	۱
√		۰/۶۲	۰/۵۷	ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی	۲
√		۰/۶۴	۰/۶۰	تحلیل مسائل فرهنگی (تحلیل دستاورد و هزینه مسئله)	۳
	√	۰/۶۴	۰/۶۴	اولویت‌گذاری مسائل فرهنگی	۴
√		۰/۶۳	۰/۶۲	ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی و برقراری معیارهای ارزیابی	۵
√		۰/۶۶	۰/۶۱	ارزیابی راه‌حل‌های پیشنهادی	۶
√		۰/۶۳	۰/۵۹	انتخاب سیاست فرهنگی از بین گزینه‌های مختلف	۷
√		۰/۶۸	۰/۶۱	طراحی سیاست‌های فرهنگی	۸
	√	۰/۱۶	۰/۱۶	پذیرش سیاست فرهنگی	۹
√		۰/۵۹	۰/۶۴	جلب حمایت سیاسی و پشتیبانی برای تصویب سیاست فرهنگی	۱۰
	√	۰/۶۴	۰/۶۴	قانونی نمودن سیاست فرهنگی در مجلس و یا نهاد سیاست‌گذاری فرهنگی	۱۱
√		۰/۶۶	۰/۶۲	ابلاغ مصوبه سیاست فرهنگی به قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضائیه	۱۲
√		۰/۶۴	۰/۵۹	تدوین بخشنامه‌ها، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط با سیاست فرهنگی	۱۳
√		۰/۶۵	۰/۶۱	اجرای سیاست فرهنگی توسط نهادهای دولتی، تعاونی، مدنی و خصوصی	۱۴
√		۰/۷۱	۰/۵۹	نظارت بر نحوه اجرای سیاست فرهنگی	۱۵
√		۰/۷۳	۰/۵۷	ارزیابی منافع حاصله به نسبت منابع و هزینه‌های صرف شده (کارایی)	۱۶
√		۰/۷۵	۰/۵۹	ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر گروه‌های هدف (اثربخشی)	۱۷
√		۰/۷۵	۰/۵۸	ارزیابی تأثیرات سیاست فرهنگی بر جامعه (پیامد)	۱۸
√		۰/۶۹	۰/۵۷	ارزیابی میزان تطبیق سیاست فرهنگی با چشم‌انداز فرهنگی	۱۹

تفاوت	تشابه	درجه عضویت نهایی		شاخص‌های سیاست فرهنگی	رتبه
		استرالیا	ایران		
√		۰/۷۳	۰/۵۶	ارزیابی کسب رضایت عمومی و ارتقای فرهنگ جامعه	۲۰
√		۰/۷۳	۰/۵۹	میزان تغییر و اصلاح در شیوه اجرا	۲۱
√		۰/۷۵	۰/۵۸	میزان تغییر و اصلاح در نحوه تصویب سیاست فرهنگی	۲۲
√		۰/۶۶	۰/۵۷	میزان تغییر و اصلاح در شکل‌گیری سیاست فرهنگی	۲۳
√		۰/۷۱	۰/۵۶	میزان تغییر و اصلاح در دستورگذاری	۲۴

نتیجه مقایسه شاخص‌های سیاست فرهنگی دو کشور ایران و استرالیا به شکل نمودار

۱ نمایش داده شده است:

۲۱۳

نمودار ۱: نتایج مقایسه شاخص‌های سیاست فرهنگی ایران و استرالیا

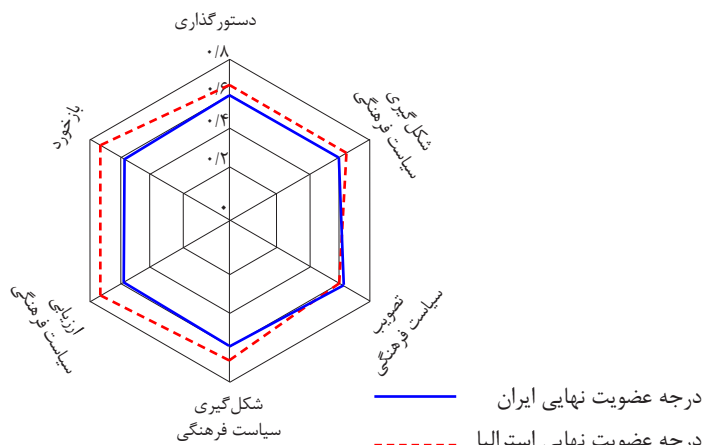
ب. یافته‌های حاصل از مقایسه مؤلفه‌های سیاست‌های فرهنگی دو کشور ایران و استرالیا با محاسبه درجات عضویت نهایی در نرم‌افزار متلب، میزان تشابه و تفاوت مؤلفه‌های فرهنگی دو کشور ایران و استرالیا در مجموعه‌های فازی در جدول ۱۳ نشان داده شده است. مطابق جدول، درجه عضویت نهایی مؤلفه دستورگذاری ایران ۰/۶۱ و استرالیا ۰/۶۵، درجه عضویت نهایی مؤلفه شکل‌گیری سیاست فرهنگی ایران ۰/۶۰ و استرالیا ۰/۶۵ و درجه عضویت نهایی مؤلفه اجرای سیاست فرهنگی ایران ۰/۶۰ و استرالیا ۰/۶۸

تعیین شده است که با توجه به بالا بودن درجات عضویت نهایی مؤلفه‌های دستورگذاری، شکل‌گیری و اجرای سیاست فرهنگی استرالیا نسبت به ایران، می‌توان نتیجه گرفت که درجات عضویت نهایی مؤلفه‌های مذکور در استرالیا از ایران بالاتر است، اما هر دو کشور در طیف متغیرهای کلامی مجموعه فازی مثبت قوی و خیلی قوی قرار گرفته‌اند. درجه عضویت نهایی مؤلفه تصویب سیاست فرهنگی ایران ۰/۶۳ و استرالیا ۰/۶۱ تعیین شده که با توجه به بالا بودن درجه عضویت نهایی مؤلفه تصویب سیاست فرهنگی ایران نسبت به استرالیا، می‌توان نتیجه گرفت که درجه عضویت نهایی مؤلفه مذکور در ایران از استرالیا بالاتر است. اما هر دو کشور در طیف متغیرهای کلامی مجموعه فازی مثبت قوی و خیلی قوی قرار گرفته‌اند. درجه عضویت نهایی مؤلفه ارزیابی سیاست فرهنگی ایران ۰/۵۷ و استرالیا ۰/۷۱ و درجه عضویت نهایی مؤلفه بازخورد سیاست فرهنگی ایران ۰/۵۸ و استرالیا ۰/۷۱ تعیین شده است که با توجه به بالا بودن درجات عضویت نهایی مؤلفه‌های ارزیابی و بازخورد سیاست فرهنگی استرالیا نسبت به ایران می‌توان نتیجه گرفت که درجات عضویت نهایی مؤلفه‌های مذکور در استرالیا از ایران بالاتر است، اما هر دو کشور در طیف متغیرهای کلامی مجموعه فازی خیلی قوی و خیلی خیلی قوی قرار گرفته‌اند.

جدول ۱۳: مقایسه تطبیقی مؤلفه‌های سیاست فرهنگی ایران و استرالیا براساس درجه عضویت نهایی و مجموعه‌های فازی

ردیف	مؤلفه‌های سیاست فرهنگی	درجه عضویت نهایی		متغیرهای کلامی مجموعه فازی	
		ایران	استرالیا	ایران	استرالیا
۱	دستورگذاری	۰/۶۱	۰/۶۵	مثبت قوی و خیلی قوی	مثبت قوی و خیلی قوی
۲	شکل‌گیری سیاست فرهنگی	۰/۶۰	۰/۶۵	مثبت قوی و خیلی قوی	مثبت قوی و خیلی قوی
۳	تصویب سیاست فرهنگی	۰/۶۳	۰/۶۱	مثبت قوی و خیلی قوی	مثبت قوی و خیلی قوی
۴	اجرای سیاست فرهنگی	۰/۶۰	۰/۶۸	مثبت قوی و خیلی قوی	مثبت قوی و خیلی قوی
۵	ارزیابی سیاست فرهنگی	۰/۵۷	۰/۷۱	با اهمیت قوی و مثبت قوی	خیلی قوی و خیلی قوی
۶	بازخورد	۰/۵۸	۰/۷۱	با اهمیت قوی و مثبت قوی	خیلی قوی و خیلی قوی

نتیجه مقایسه درجات عضویت نهایی مؤلفه‌های سیاست فرهنگی دو کشور ایران و استرالیا به شکل نمودار شماره ۲ نمایش داده شده است:

۲۱۵

نمودار ۲: نتایج مقایسه مؤلفه‌های سیاست فرهنگی ایران و استرالیا

۶. خلاصه و نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت و جایگاه سیاست فرهنگی لازم است شرایطی فراهم شود تا تمام متغیرهای مدل شامل مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی، متناسب با مبانی نظری و دارای اثرگذاری مطلوب باشند و بر نهادهای کلان سیاست‌گذاری (مجلس شورای اسلامی و به‌ویژه شورای عالی انقلاب فرهنگی) لازم است که براساس کار تخصصی و بر مبنای چارچوب‌های علمی و اسلامی، سیاست‌های فرهنگی را تدوین، اجرا و ارزیابی نمایند. در این پژوهش نتایج آزمون مؤلفه‌ها و شاخص‌های سیاست فرهنگی ایران و استرالیا به شرح ذیل است:

۱. دستورگذاری؛ درجه عضویت نهایی این مؤلفه در کشور ایران ۰/۶۱ و در استرالیا ۰/۶۵ است. تفاوت در میزان درجات عضویت نهایی مؤلفه دستورگذاری و شاخص‌های طرح و بیان مشکل یا مسائل فرهنگی، ارجاع مسائل فرهنگی به سازمان‌های متولی و تحلیل مسائل فرهنگی (تحلیل دستاورد و هزینه مسئله) در ایران و استرالیا به دلیل آن است که در ایران طرح، ارجاع و تحلیل مسائل فرهنگی توسط سازمان‌ها و مؤسسات فرهنگی دولتی (وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته به دولت) انجام می‌شود و نشان می‌دهد دیدگاه

حاکم دیدگاه نهادی است. ولی در استرالیا توسط نهادهای فرهنگی مردمی و مؤسسات فرهنگی غیردولتی نیز انجام می‌شود. پس می‌توان نتیجه گرفت که میزان اهمیت نسبی مؤلفه دستورگذاری در استرالیا از ایران بالاتر است. لذا نهادهای کلان سیاست‌گذاری فرهنگی در ایران باید برای تشخیص مسائل و روند نیازهای فرهنگی و شناسایی آن در راستای واقعیت‌های موجود و در حال ظهور نقش فعالی را به عهده گیرند و پس از اینکه ضرورت طرح مسائل فرهنگی به‌عنوان «یک مشکل نیازمند بررسی» مطرح شد، برای ارجاع آن به سازمان‌ها و نهادهای فرهنگی دولتی، مردمی و خصوصی اقدام نمایند و برای تعیین مسائل اولویت‌دار فرهنگی باید راه‌حل‌های مسئله فرهنگی را براساس دامنه، عمق و وسعت تأثیرگذاری آن مورد بررسی قرار دهند.

۲. شکل‌گیری سیاست فرهنگی؛ درجه عضویت نهایی این مؤلفه در کشور ایران ۰/۶۰ و در استرالیا ۰/۶۵ است. تفاوت در میزان درجات عضویت نهایی مؤلفه شکل‌گیری سیاست فرهنگی و شاخص‌های برقراری معیارهای ارزیابی، ارزیابی راه‌حل‌های پیشنهادی و انتخاب سیاست فرهنگی از بین گزینه‌های مختلف در ایران و استرالیا به‌دلیل آن است که در ایران تنظیم سیاست‌های فرهنگی بر تمرکز بیش از حد بر سازمان‌ها و مراجع تصمیم‌گیرنده دولتی می‌باشد. در چنین حالتی میزان مشارکت بخش خصوصی و تشکل‌های مردمی و مراکز ذینفع به حداقل رسیده و این امر از غنای سیاست‌های فرهنگی تنظیم شده به‌نحو قابل ملاحظه‌ای می‌کاهد. همچنین شکل‌گیری سیاست فرهنگی با اعمال تغییرات جزئی - تدریجی در برنامه‌ها و بودجه‌ها مبتنی بر ادامه وضعیت موجود و تداوم راه‌حل‌های قدیمی رخ می‌دهد که نشان‌دهنده دیدگاه تغییرات جزئی - تدریجی در این فرایند است. مدل تدریجی به‌جای حل مشکل به رفع تهدید تبدیل می‌شود آنچنان‌که به‌نظر «چارلز لیندبلوم» و براساس مدل تدریجی، تصمیم‌گیری و تحلیل آن معطوف به رفع نقایص بوده و ماهیتی سلبی دارد تا ایجابی. از سوی دیگر، پذیرش این مدل و تعمیم آن به حوزه فرهنگ می‌تواند به‌نوعی محافظه‌کاری و پذیرش وضع موجود منتهی گردد. این امر توجیهی مناسب برای مدیران فرهنگی را فراهم می‌کند تا از انجام اقدامات اساسی فرهنگی شانه خالی کنند و معماری کلان فرهنگی را نیز انکار کنند. نتیجه آنکه مدل تدریجی کارآمدی مناسب اما محدودی دارد و در استفاده از آن باید حزم و احتیاط پیشه کرد. آنگاه که از این مدل استفاده می‌کنیم باید به محدودیت‌های آن آگاه بوده و از عواقب منفی آن برحذر باشیم.

اما در استرالیا شکل‌گیری سیاست فرهنگی براساس تحقیقات علمی و دانشگاهی و مراکز سیاست‌پژوهی انجام شده و حاصل تعادل و تعامل بین گروه‌هاست و در واقع دیدگاه گروهی در آنجا حاکم است. پس می‌توان نتیجه گرفت که میزان اهمیت نسبی مؤلفه شکل‌گیری سیاست فرهنگی در استرالیا از ایران بالاتر است. نهادهای کلان سیاست‌گذاری فرهنگی در ایران می‌توانند ملاک‌های ارزیابی را برای مسائل فرهنگی ارائه و بخش‌های دولتی، عمومی و خصوصی راه‌حل‌های پیشنهادی را براساس پژوهش‌های مرتبط (اتاق‌های فکر دانشگاهی، پژوهشگاه‌ها و پژوهشکده‌های فرهنگی و مراکز سیاست‌پژوهی از جمله مرکز پژوهش‌های مجلس) بررسی و تجزیه و تحلیل نموده و راه‌حل‌های نهایی را با توجه به تحلیل دستاوردها و هزینه‌ها ارائه نمایند.

۳. تصویب سیاست فرهنگی؛ درجه عضویت نهایی این مؤلفه در کشور ایران ۰/۶۳ و در استرالیا ۰/۶۱ است. تفاوت در میزان درجه عضویت نهایی مؤلفه تصویب سیاست فرهنگی و شاخص جلب حمایت سیاسی و پشتیبانی برای تصویب سیاست فرهنگی در ایران و استرالیا به دلیل آن است که در ایران تصویب سیاست فرهنگی مبتنی بر جلب حمایت‌های سیاسی و اعمال نفوذ گروه‌های دارای قدرت سیاسی بر تصمیم‌گیری است که نشان می‌دهد دیدگاه سیاسی حاکم است ولی در استرالیا دیدگاه پلورالیستی (مشارکت و حضور تمام گروه‌های متعدد بخش دولتی، خصوصی و مدنی و ایجاد توازن قدرت در میان گروه‌های مختلف از طریق روند چانه‌زنی و مذاکرات) حاکم بوده و میزان همسویی و سازگاری سیاست فرهنگی با قانون اساسی و برخورداری سیاست فرهنگی مصوب از حمایت و پشتیبانی مردمی بالا بوده و می‌توان نتیجه گرفت که میزان اهمیت نسبی مؤلفه تصویب سیاست فرهنگی در استرالیا از ایران بالاتر است. در این مرحله می‌توان از دیدگاه پلورالیستی در گام‌های پذیرش سیاست فرهنگی، جلب حمایت سیاسی برای تصویب سیاست فرهنگی و قانونی نمودن سیاست فرهنگی در مجلس شورای اسلامی ایران و یا شورای عالی انقلاب فرهنگی استفاده نمود تا سیاست‌های فرهنگی مصوب در ایران از شفافیت، مشروعیت و مقبولیت لازم برخوردار باشند و با سیاست‌های فرهنگی مصوب قبلی، قانون اساسی و یا سایر قوانین منافاتی نداشته باشد و در ضمن از حمایت مردمی هم برخوردار بوده و با فرهنگ موجود جامعه سازگار باشد.

۴. اجرای سیاست فرهنگی؛ درجه عضویت نهایی این مؤلفه در کشور ایران ۰/۶۰ و در استرالیا ۰/۶۸ است. تفاوت در میزان درجه عضویت نهایی مؤلفه اجرای سیاست فرهنگی

و شاخص‌های ابلاغ و تدوین بخشنامه‌ها، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط، اجرای سیاست فرهنگی توسط نهادهای دولتی، تعاونی، مدنی و خصوصی و نحوه اجرا در ایران و استرالیا به دلیل آن است که لازمه اجرای موفق سیاست‌ها، وفاق بین مراجع سیاست‌گذاری و اجرا است که در نظام سیاست‌گذاری فرهنگی کشور ما، این وفاق عملی به میزان لازم وجود ندارد و در واقع فاصله نظری و عملی، باعث ایجاد تعارض دیدگاهی بین «مجریان واقع‌نگر» و «سیاست‌گذاران آرمان‌گرا» و درک متفاوت از سیاست‌ها می‌شود و در این میان، سیاست‌ها، مجال لازم را برای اجرا نمی‌یابد. در ایران بخشنامه‌ها، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی به منظور تنظیم رویه‌های اجرایی سیاست فرهنگی توسط قوای حکومتی (مجریه، مقننه و قضائیه) به سازمان‌ها، مؤسسات و دستگاه‌های اجرایی به‌طور شفاف و روشن ابلاغ نمی‌شود و منابع واگذاری به دستگاه‌ها و نهادها کافی نبوده و یا به موقع تأمین نمی‌گردد. ولی در استرالیا بین بخشنامه‌ها، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی به‌منظور تنظیم رویه‌های اجرایی سیاست فرهنگی توسط قوای حکومتی با مصوبات سیاست فرهنگی و همچنین بین حجم فعالیت‌ها و منابع سرمایه‌گذاری در اجرای سیاست فرهنگی تناسب وجود دارد و تلاش می‌شود که حداکثر اجرای سیاست‌های فرهنگی از طریق واگذاری امور به بخش غیردولتی انجام شود. پس می‌توان نتیجه گرفت که میزان اهمیت نسبی مؤلفه اجرای سیاست فرهنگی در استرالیا از ایران بالاتر است. در ایران سیاست فرهنگی ابلاغی به نهادهای دولتی، تعاونی، مدنی و خصوصی باید لازم‌الاجرا بوده و ضمن نظارت بر نحوه اجرای سیاست فرهنگی، هیچ‌یک از دستگاه‌ها و نهادها خود را کاملاً مستقل و غیرپاسخگو به مردم ندانند و تلاش شود که حداکثر اجرای سیاست‌های فرهنگی نیز از طریق واگذاری امور به بخش غیردولتی انجام شود.

۵. ارزیابی سیاست فرهنگی؛ درجه عضویت نهایی این مؤلفه در کشور ایران ۰/۵۷ و در استرالیا ۰/۷۱ است. تفاوت در میزان درجه عضویت نهایی مؤلفه ارزیابی سیاست فرهنگی و شاخص‌های منافع حاصله به نسبت هزینه‌های صرف‌شده برای طرح‌ها و پروژه‌های فرهنگی (کارایی)، اثربخشی سیاست‌های فرهنگی بر گروه‌های هدف و جامعه (پیامد)، میزان تناسب بین سیاست فرهنگی با چشم‌انداز فرهنگی در ایران و استرالیا به دلیل آن است که در ایران برای ارزیابی سیاست‌های فرهنگی الگویی وجود ندارد که اجزای آن تأمین‌کننده پاسخگویی به شهروندان، میزان کمی دستیابی به اهداف و نیز میزان کارایی سیاست‌ها را نشان دهد تا اقدامات لازم برای اصلاح صورت پذیرد. ولی در استرالیا

شاخص‌های مزبور به‌طور مستمر مورد ارزیابی قرار گرفته و کسب رضایت عمومی و ارتقای فرهنگ جامعه توسط سازمان‌های ارزیابی‌کننده رصد می‌شود و می‌توان نتیجه گرفت که میزان اهمیت نسبی استرالیا به مؤلفه ارزیابی سیاست فرهنگی از ایران بالاتر است. ۶. بازخورد سیاست فرهنگی؛ درجه عضویت نهایی این مؤلفه در کشور ایران ۰/۵۸ و در

استرالیا ۰/۷۱ است. تفاوت در میزان درجه عضویت نهایی مؤلفه بازخورد سیاست فرهنگی و شاخص‌های آن در ایران و استرالیا به‌دلیل آن است که در ایران بازخورد منظم سیاست‌های فرهنگی تنها از سوی واحدهای نظارتی قوه مقننه، مجریه و قضائیه صورت می‌گیرد و بخش خصوصی و نهادهای مردمی از جمله جراید و رسانه‌ها نقش کمتری را ایفا می‌نمایند. ولی در استرالیا بازخورد منظم سیاست‌های فرهنگی نه تنها از سوی واحدهای نظارتی قوه مقننه، مجریه و قضائیه بلکه توسط سمن‌ها (سازمان‌های مردم‌نهاد) نیز انجام می‌شود و جراید و رسانه‌ها نقش بسیار فعالی دارند و می‌توان نتیجه گرفت که میزان اهمیت نسبی مؤلفه بازخورد سیاست فرهنگی در استرالیا از ایران بالاتر است. در این مرحله می‌باید بازخورد منظم سیاست‌های فرهنگی توسط بخش‌های غیردولتی و نهادهای مردمی از جمله جراید و رسانه‌ها هم انجام شود تا نارسایی‌ها و اشکالات سیاست‌های فرهنگی شناسایی شده تا با اصلاح و تجدیدنظر در تمام مراحل اعم از تدوین، اجرا و ارزیابی موجبات بهبود عملکرد دستگاه‌های فرهنگی اعم از دولتی، غیردولتی و مردمی را فراهم آورد.

با عنایت به مباحث نظری و یافته‌های پژوهش به‌طور کلی می‌توان نتیجه گرفت دیدگاه حاکم بر سیاست فرهنگی در ایران دیدگاه نهادی و سیاسی است. پیشنهاد می‌شود نهادهای کلان سیاست‌گذاری فرهنگی در کشور اولاً از میزان تبعیت از الگوهای سیاسی و نهادی بکاهند و به الگوی فرایندی و سیستمی توجه بیشتری نمایند و ثانیاً با کمک الگوهای فرایندی از حالت تک‌بعدی و حل مشکل فوری یک دستگاه مانند وزارتخانه‌ها و سازمان‌های فرهنگی دولتی به‌سوی تدوین ابر خط‌مشی‌های نظام‌مند و هماهنگ با موضوعات پیرامونی حرکت نمایند، در این صورت این مدل می‌تواند زیرساخت اصلی مهندسی فرهنگی کشور را فراهم نماید.

براساس مدل پیشنهادی تحقیق، سیاست‌گذاران فرهنگی کشور ایران به‌منظور موفقیت در فرایند سیاست‌های فرهنگی و با احترام به نظر تمام اقوام و ملیت‌ها در قبال نیازهای کنونی و آینده جامعه، می‌توانند با رویکرد ترکیبی علمی، تجربه‌ای، ارزشی و هنجاری با رعایت منافع ذی‌نفعان مبتنی بر مصالح عامه مردم و با استفاده از تجربه موفق کشور استرالیا،

ابزارهای اجرایی و نظارت بر سیاست‌های فرهنگی را در بازه‌های زمانی برنامه‌ریزی شده تضمین نمایند. مطالعه تطبیقی سیاست‌های فرهنگی کشور استرالیا نشان می‌دهد که چگونه برخی گفتمان‌های مشترک بر آن حاکم است. موضوع «تمرکززدایی» و «کم کردن نقش دولت» از آن جمله می‌باشد. به نحوی که دولت استرالیا برنامه‌ها و راهبردهایی را در این زمینه اتخاذ کرده است. سازمان‌های بین‌المللی و نیز منطقه‌ای نیز کاملاً در این زمینه مؤثرند. به‌عنوان مثال گفتمان تنوع فرهنگی که سال‌هاست توسط یونسکو مورد تأکید قرار می‌گیرد، به‌عنوان یک راهبرد فرهنگی اساسی در سیاست فرهنگی کشور استرالیا دیده می‌شود.

۷. پیشنهادهایی برای تحقیقات آینده

مقاله حاضر سعی نموده به بررسی سیاست فرهنگی کشور ایران در مقایسه با سیاست فرهنگی کشور استرالیا بپردازد. انجام مطالعات تکمیلی و تحقیق در محورهای مختلف می‌تواند زمینه رشد و بالندگی مدل‌های تطبیقی سیاست فرهنگی را فراهم نماید. برخی از این پیشنهادها که می‌تواند برای تحقیقات آینده مدنظر محققین قرار گیرد عبارت‌اند از:

۱. مقایسه تطبیقی سیاست فرهنگی با سایر کشورها اعم از کشورهای اسلامی و

غیراسلامی

۲. مطالعه و تحقیق در خصوص سایر مؤلفه‌ها و شاخص‌های فرهنگی مرتبط با سیاست

فرهنگی

۳. ارائه الگوی سیاست فرهنگی در محیط‌های آشوب و با عدم اطمینان (Chaos)

منابع

۱. استونر، جیمز و ادوارد فریمن. (۱۳۹۳). مدیریت. علی پارساییان و سید محمد اعرابی. تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی. جلد دوم.
۲. اکبری، محمد. (۱۳۸۲). مطالعه تطبیقی سیاست فرهنگی خارجی ایران، چین، فرانسه و مصر و ارائه الگوی مناسب برای ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت امور فرهنگی. دانشگاه آزاد اسلامی تهران.
۳. الوانی سید مهدی و فتاح شریف‌زاده. (۱۳۸۶). فرایند خط‌مشی‌گذاری عمومی. تهران: دانشگاه علامه طباطبائی. چاپ چهارم.
۴. الوانی، سید مهدی و فتاح شریف‌زاده. (۱۳۹۳). فرایند خط‌مشی‌گذاری عمومی. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی. چاپ چهاردهم.
۵. الوانی، سید مهدی. (۱۳۹۵). تصمیم‌گیری و تعیین خط‌مشی‌گذاری دولتی. تهران: انتشارات سمت. چاپ بیستم.
۶. باقری‌اصل، محمدرضا و علی‌اصغر پورعزت. (۱۳۹۱). الزامات طراحی سیستم خط‌مشی‌گذاری فرهنگی برای ساخت آگاهانه واقعیت آینده (با مطالعه موردی در کارشناسان خبره شورای عالی انقلاب فرهنگی). پایان‌نامه دکتری مدیریت امور فرهنگی. دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان.
۷. خاکی، غلامرضا. (۱۳۹۵). روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نامه‌نویسی. تهران: انتشارات فوژان.
۸. دانش‌فرد، کرم‌اله. (۱۳۸۸). فرایند خط‌مشی‌گذاری عمومی. تهران: انتشارات واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی ایران. چاپ اول.
۹. سرمد، زهره؛ عباس بازرگان و الهه حجازی. (۱۳۹۵). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: انتشارات آگاه. چاپ یازدهم.
۱۰. صالحی‌امیری، سید رضا. (۱۳۸۹). انسجام ملی و تنوع فرهنگی. تهران: انتشارات مرکز تحقیقات استراتژیک.
۱۱. صالحی‌امیری، سید رضا و امیر عظیمی دولت‌آبادی. (۱۳۸۷). مبانی سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فرهنگی. تهران: انتشارات مرکز تحقیقات استراتژیک.
۱۲. قاسمی، وحید. (۱۳۹۲). سیستم‌های استنباط فازی و پژوهش‌های اجتماعی. تهران: نشر جامعه‌شناسان. چاپ دوم.
۱۳. قلی‌پور، رحمت‌اله و ابراهیم غلام‌پور آهنگر. (۱۳۸۹). سیاست‌گذاری عمومی در ایران. تهران: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۱۴. کوره‌پزان دزفولی، امین. (۱۳۸۷). اصول تئوری مجموعه‌های فازی و کاربردهای آن در مدل‌سازی مسائل مهندسی آب. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
۱۵. مختاریان‌پور، مجید. (۱۳۹۱). موانع اجرای سیاست‌های فرهنگی کشور طی برنامه‌های اول تا

چهارم توسعه: بررسی تجربیات مدیران فرهنگی. اندیشه مدیریت راهبردی. سال هفتم. شماره ۱. بهار و تابستان.

16. Althaus, C.; P. Bridgman. & G. Davis. (2013). *The Australian Policy Handbook*. Allen & Unwin, Sydney, 5th Ed. Chpt 3. A Policy Cycle.
17. Baumgartner, F. & B. Jones. (1991). Agenda Dynamics and Policy Subsystems. *Journal of Politics*. No. 53.
18. Cheng, C. H. & Y. Lin. (2002). Evaluating the Best Mail Battle Tank Using Fuzzy Decision Theory with Linguistic Criteria Evaluation. *European Journal of Operation Research*. Vol. 142.
19. Craik, J. (2007). *Re-Visioning Arts and Cultural Policy: Current Impasses and Future Directions*. Canberra: Series of Australia and New Zealand School of Government (ANZSOG).
20. Cobb, R. & C. Elder. (1972). *Participation in American Politics: the Dynamics of Agenda Building*. Boston: Allyn and Bacon.
21. Cobb, R. & J. K. Ross. (1975). *Agenda Building as a Comparative Political Process*. Published online by Cambridge University Press: 1 August 2014.
22. Deleon, P. & G. D. Brewer. (1991). *The Foundations of Policy Analysis*. Homewood, Ill : Dorsey Press.
23. Dunn, W. (1981). *Public Policy Analysis: An Introduction*. Prentice Hall.
24. Dye, T. R. (2016). *Understanding Public Policy*. Fifteen Edition. New Jersey Pearson Prentice Hall.
25. Easton, D. (1990). *The Analysis of Political Structure*. Routledge: New York and London.
26. Gerston, L. N. (2011). *Public Policy Making Process and Principles*. 3rd ed. M. E. Shape. Inc. U. S. A.
27. Howlett, M. & M. Ramesh. & A. Perl. (2009). *Study Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems*. Oxford University Press.
28. Chen, H. T. (2005). *Practical Program Evaluation*. Sage Publications. Inc. 58.
29. Kinach, B. M. (1995). Grounded Theory as Scientific Method: Haig- inspired Reflections on Educational Research Methodology. *Philosophy of Education Society*. Illinois.
30. Kingdon, J. (1984). *Agenda, Alternative and Public Policies*. Boston: Little Brown and Company.
31. Kraft, M. E. & R. F. Scott. (2017). *Public Policy: Politics, Analysis, and Alternatives*. Sixth Edition. Calif: SAGE Publication.
32. Lawshe, C. H. (1975). A Quantitative Approach to Content Validity. *Personnel Sychology*. No. 28.
33. Lindblom, C. E. (1992). *The Policy Making Process*. Yale University. Published.
34. Ljung, L. (2009). *System Identification Toolbox*. Getting Started Guide.
35. Fafard, P. (2008). Evidence and Healthy Public Policy. *Canadian Policy Research*.
36. Pressman, J. & A. Wildavsky. (1984). *Implementation*. Berkeley: University of California Press.
37. Rose, R. (2005). *Learning from Comparative Public Policy A Practical Guide*. London & New York: Routledge.
38. Stewart J. J. & J. P. Lester. (2001). *Public Policy, An Evolutionary Approach*. Wadsworth Publishing.
39. Stoner, J. F. & E. Freeman. (1995). *Management*. 5th Edition. Pearson.
40. Weimer D. L. & A. R. Vining. (1987). *Policy Analysis: Concepts and Practice*. Pearson Prentice Hall.